

The logo for 'MICRO QUEST' is displayed in a grey, rounded hexagonal shape. The word 'MICRO' is on the top line and 'QUEST' is on the bottom line. The letter 'Q' in 'QUEST' is red, while the other letters are black. The background of the page features a red horizontal bar at the top left and a series of concentric, wavy grey lines that resemble a fingerprint or a stylized topographic map, extending from the top right towards the bottom left.

MICRO QUEST

EVROPSKA MIKRODOKAZILA

Smernice za izvajalce poklicnega
izobraževanja in usposabljanja

Co-funded by
the European Union

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Ne Evropska unija ne EACEA za njih ne odgovarjata.
Projekt št. 2021-1-AT01-KA220-VET-000025399

EVROPSKA MIKRODOKAZILA

Smernice za izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja

2023

MICRO QUEST:

Inovativna strategija vrednotenja kakovosti za mikrodokazila v neformalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju v Evropi.

Projekt št. 2021-1-AT01-KA220-VET-000025399

www.micro-quest.eu

Koordinator: Verein Auxilium, Geidorfplatz 2, 8010 Graz, Austria

Kontakt: info@micro-quest.eu

Co-funded by
the European Union

Ta projekt je financirala Evropska komisija. Ta publikacija odraža le stališča avtorja, Komisija pa ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih ta publikacija vsebuje.

Odprta licenca: Ta dokument je na voljo za prosto uporabo pod mednarodno licenco Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0. Če si želite ogledati kopijo te licence, obiščite <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

KRATICE

CEDEFOP	Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja
cVET	Nadaljevalno poklicno izobraževanje in usposabljanje
ECTS	Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk
ECVET	Evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju
EFQM	Evropska fundacija za upravljanje kakovosti
EN	Evropski standard
EQAVET	Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja
EOK	Evropsko ogrodje kvalifikacij
EVP	Evropski visokošolski prostor
HE	Visokošolsko izobraževanje
HPI	Izboljšanje človekove učinkovitosti
IKT	Informacijska in komunikacijska tehnologija
ISO	Mednarodna organizacija za standardizacijo
iVET	Začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje
MD	Mikrodokazila
MOST	Množični odprti spletni tečaj
MSP	Mala in srednje velika podjetja
NOK	Nacionalno ogrodje kvalifikacij
ÖNORM	Österreichische Norm (avstrijski standard)
PDCA	Načrtuj, izvedi, preveri in ukrepaj (PDCA Plan-Do-Check-Act)
PES	Javni zavodi za zaposlovanje
QF-EHEA	Ogrodje kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora
QQI	Quality and Qualifications Ireland (Kakovost in kvalifikacije, Irska)
TQM	Celovito obvladovanje kakovosti
VET	Poklicno izobraževanje in usposabljanje
VŽU	Vseživljenjsko učenje

Podrobne informacije najdete v terminološkem slovarju v prilogi.

POGLAVJE 1

Definicija
Evropski elementi
Evropska načela

POGLAVJE 2

Lociranje MD
Umestitev MD

POGLAVJE 3

Prednosti za poklicno izobraževanje
in usposabljanje
Pristop v poklicnem izobraževanju
in usposabljanju

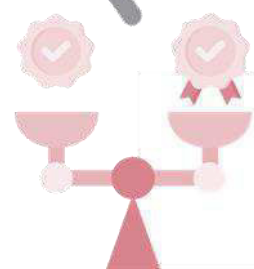
POGLAVJE 4

Visokošolski pristop
Primerjava s poklicnim izobraževanjem in
usposabljanjem

POGLAVJE 5

Modeli kakovosti
Priznavanje

VSEBINA

UVOD	1
1. OPREDELITEV MIKRODOKAZIL	3
1.1 Evropski elementi za opisovanje mikrodokazila	4
1.2 Evropski standardi za oblikovanje in izdajanje mikrodokazil	5
2. UMEŠČANJE IN LOKALIZIRANJE MIKRODOKAZIL.....	9
2.1. Evropska orodja, v katerih se izkazujejo mikrodokazila.....	10
2.1.1. EUROPASS	10
2.1.2. Evropski sistem zbiranja in prenašanja kreditnih točk (ECTS).....	11
2.2. Drugi vplivi mikrodokazil	12
2.2.1. Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja.....	12
2.2.2. Priloge diplomam in certifikatom.....	13
3. OD PROGRAMOV POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA DO MIKRODOKAZIL.....	15
3.1. Kako lahko mikrodokazila koristijo nadaljnemu poklicnemu izobraževanju in usposabljanju	16
3.2. Kako razviti evropski pristop za vključitev mikrodokazil v sistem cVET	18
3.2.1. Prepoznavanje/odkrivanje potrebe po mikrodokazilih	18
3.2.2. Sodelovanje/pomoč s pristojnimi organi	19
3.2.3. Opis mikrodokazil.....	20
3.2.4. Vključitev mikrodokazil med uradne postopke	21
4. MIKRODOKAZILA MED PONUDNIKI POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA TER VISOKOŠOLSKIM IZOBRAŽEVANJEM	25
4.1. Stanje na področju visokega šolstva.....	25
4.1.1 Mikrodokazila na Univerzi HPI v Potsdamu, Nemčija	26
4.1.2 Mikrodokazila na univerzi Ontario Tech University, Kanada.....	27
4.1.3 Mikrodokazila na Irskem	29

4.1.4 Pilotni projekt za mikrodokazila na Nizozemskem	29
4.1.5 Primeri za mikrodokazila v visokem šolstvu - pregled.....	31
4.2. Primerjava s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem	32
4.2.1. Ugotavljanje/ocenjevanje kompetenc	35
4.2.2. Nagrajevanje.....	36
4.2.3. Priznavanje	37
4.2.4. Hipotetični primer MD v poklicnem izobraževanju in usposabljanju	38
5. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI ZA MIKRODOKAZILA.....	41
5.1. Vzajemno zaupanje kot ključni steber podeljevanja in priznavanja mikrodokazil v poklicnem izobraževanju in usposabljanju	41
5.2. Pristopi in modeli za zagotavljanje kakovosti v izobraževanju.....	43
5.3. Evropski modeli zagotavljanja kakovosti v izobraževanju (EQAVET, EOK, ECVET)	43
5.3.1. EQAVET – Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja	43
5.3.2. EOK – Evropsko ogrodje kvalifikacij.....	44
5.3.3. ECTS – Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk	46
5.4. Mednarodni modeli zagotavljanja kakovosti.....	48
5.4.1. ISO 9001.....	48
5.4.2. TQM (Total Quality Management) – Celovito obvladovanje kakovosti	49
5.5. Rešitev za zagotavljanje kakovosti mikrodokazil: ISO 17024 Ocenjevanje skladnosti - Splošne zahteve za organe, ki izvajajo certificiranje oseb	51
6. ZAKLJUČEK IN OBETI ZA PRIHODNOST	59
.....	60
SLOVAR	60
REFERENCE.....	69
Seznam tabel	70
Seznam slik.....	70

UVOD

Te smernice so bile razvite kot eden od osrednjih rezultatov projekta **Micro Quest – Inovativna strategija vrednotenja kakovosti mikrodokazil v neformalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju v Evropi** (2021-1-AT01-KA220-VET-000025399). Projekt sofinancira program Erasmus+ Evropske komisije in je bil razvit v sodelovanju z organizacijami iz petih držav: Avstrije, Irske, Nemčije, Slovenije in Španije.

Namen tega priročnika je ponudnikom (ne)formalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja zagotoviti praktično in enostavno uporabno publikacijo, ki jim bo predstavila tematiko mikrodokazil, pojasnila uvedbo mikrodokazil v poklicno izobraževanje in usposabljanje ter visoko šolstvo, hkrati pa podala tudi merila kakovosti in smernice za njihovo učinkovito izvajanje na teh področjih.

Prvo poglavje tega priročnika vsebuje splošno opredelitev mikrodokazila z vsemi potrebnimi zahtevami in parametri skladnimi s smernicami, ki jih je Evropska unija določila v priporočilu Sveta, z dne 16. junija 2022, o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost. V tem poglavju je podan pregled obveznih in neobveznih gradnikov mikrodokazila ter načela za njegovo zasnovo in izdajo.

Drugo poglavje opredeljuje stičišča in splošne ločnice, ki obstajajo med mikrodokazili ter preučuje njihove povezave in odnose z drugimi elementi, ki pogosto soobstajajo v sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja. To so: evropsko ogrodje kvalifikacij, standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru ter evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega so v tem poglavju obravnavana evropska merila in dotični dejavniki, vključno z Europassom, evropskim sistemom prenašanja in zbiranja kreditnih točk ter dodatki k diplomam in spričevalu.

V tretjem poglavju so obravnavane prednosti mikrodokazil v smislu njihove podpore vseživljenjskemu učenju ter dostopa do trga dela in ohranjanja konkurenčnosti na njem. Dodatno v tem poglavju predlagamo štiristopenjski vodnik za uvedbo mikrodokazila v organizaciji poklicnega izobraževanja in usposabljanja, kot tudi opišemo pristop, kako lahko posamezna mikrodokazila izpeljemo iz (ne)formalnih programov in tečajev, ki jih te organizacije ponujajo.

Četrto poglavje tega vodnika prikazuje prehodnost mikrodokazil med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter visokošolskim izobraževanjem s primeri mikrodokazil, ki se trenutno izdajajo v Nemčiji, Kanadi, na Irskem in Nizozemskem. Poglavje je sklenjeno s hipotetičnim primerom mikrodokazila v sektorju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Peto in zadnje poglavje predstavlja vrsto mednarodnih standardov za zagotavljanje kakovosti, kot so EQAVET, EOK, ECTS, ISO 9001, TQM in ISO 17024, ki torej lahko služijo kot jamstvo za kakovost in tudi konkurenčnost mikrodokazila v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Poleg tega obravnava ukrepe za zagotavljanje standardov kakovosti in praktične primere njihovega izvajanja v sektorju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Vse tematike so podprte s primeri in/ali dobrimi praksami na področju usposabljanja.

Več informacij o našem projektu najdete na spletni strani www.micro-quest.eu.

1. OPREDELITEV MIKRODOKAZIL

Mikrodokazilo je kvalifikacija, ki izkazuje dosežene učne izide, pridobljene po transparentno ocenjenem tečaju ali programu.

V skladu s priporočilom Sveta Evropske unije (06/16/2022) je mikrodokazilo opredeljeno kot:

- Evidenca učnih ciljev, ki jih je posameznik pridobil po opravljenem kratkotrajnem učnem procesu.
- Ti učni rezultati bodo ovrednoteni na podlagi transparentnih in jasno opredeljenih meril.
- Učne izkušnje, na podlagi katerih se pridobijo mikrodokazila, so namenjene pridobivanju specifičnega znanja, spretnosti ali kompetenc, ki ustrezajo družbenim, osebnim in kulturnim potrebam, kot tudi potrebam trga dela.
- Mikrodokazila so v lasti posameznika in jih je mogoče deliti ter so prenosljiva.
- Lahko so samostojna ali združena v dokazila z večjim obsegom.
- Temeljijo na zagotavljanju kakovosti v skladu z dogovorjenimi standardi v posameznih panogah ali na področju neke dejavnosti.

Cilji mikrodokazila:

- a) omogočanje posameznikom, da pridobijo, nadgradijo in izboljšajo znanje, spretnosti in kompetence, ki jih potrebujejo za uspeh na razvijajočem se trgu dela in v družbi, da bodo v celoti izkoristili socialno pravično gospodarsko oživitev in pravičen prehod v zeleno in digitalno gospodarstvo, s čimer bodo bolje opremljeni za soočanje s sedanjimi in prihodnjimi izzivi;
- b) podpora ponudnikom mikrodokazil pri njihovi pripravljenosti izboljšati kakovost, preglednost, dostopnost in prožnost izobraževalne ponudbe, da bi posameznikom omogočili oblikovanje prilagojenih učnih in poklicnih poti;

- c) spodbujanje vključevanja, dostopa in enakih možnosti ter prispevanje k doseganju odpornosti, socialne pravičnosti in blaginje za vse v okviru demografskih in družbenih sprememb, in sicer v vseh fazah gospodarskih ciklov.

1.1 Evropski elementi za opisovanje mikrodokazila

Evropski podatkovni model je enoten format za opisovanje mikrodokazil in bo po potrebi na voljo za uporabo njihovim ponudnikom (ustanovam poklicnega izobraževanja in usposabljanja, visokošolskim organizacijam, lokalnim, regionalnim in nacionalnim javnim organom, drugim ponudnikom usposabljanj, zavodom za zaposlovanje in socialno vključevanje ...), s čimer bi se lahko povečala interoperabilnost in olajšala izmenjava podatkov o mikrodokazilih.

Priporočilo SVETA EVROPSKE UNIJE (06/16/2022) vsebuje seznam skupnih evropskih standardnih določb za opisovanje mikrodokazil, ki so priporočene kot orodje za podporo implementaciji. Opredeljuje obvezne in neobvezne elemente.

Obvezni elementi

- Identiteta uporabnika (osebna izkaznica, ime in priimek, številka zavarovalne police ...)
- Ime mikrodokazila
- Država(-e)/Regija(-e) izdaje
- Izdajatelj(i)
- Datum izdaje
- Učni izidi
- Predvidena delovna obremenitev, potrebna za doseganje učnih izidov (v kreditnih točkah ECTS, kjer je to mogoče)
- Raven (ali po potrebi obdobje) učne izkušnje, ki je podlaga za pridobitev mikrodokazila (EOK, QF-EHEA), kadar je to smiselno
- Vrsta ocenjevanja

- Oblika sodelovanja pri učnih aktivnostih
- Način zagotavljanja kakovosti kot podlaga mikrodokazilu

Neobvezni elementi

- Pogoji, potrebni za udeležbo pri učni aktivnosti
- Nadzor in preverjanje identitete med ocenjevanjem (brez nadzora in brez preverjanja identitete, pod nadzorom brez preverjanja identitete, pod nadzorom prek spleta ali na kraju samem s preverjanjem identitete)
- Dosežena ocena
- Možnosti vključevanja/združevanja (samostojno, neodvisno mikrodokazilo/integrirano, združljivo z drugimi dokazili)
- Dodatne informacije

1.2 Evropski standardi za oblikovanje in izdajanje mikrodokazil

Naslednjih deset načel ureja glavne značilnosti mikrodokazil, ki so opredeljena pod zgornjo točko 1 in vsebuje smernice glede oblikovanja in izdaje mikrodokazil za izvajalce usposabljanj, še posebej za tiste na področju poklicnega izobraževanja.

Načela so univerzalna in jih je mogoče uporabiti na kateremkoli področju ali sektorju:

Slika 1: Načela mikrodokazila

1. Kakovost

Mikrodokazila, ki jih ustvarja določen sistem, so predmet tako notranjega kot zunanjega zagotavljanja kakovosti (npr. sistem izobraževanja, usposabljanja ali trga dela, v katerem se mikrodokazilo razvija in izvaja). Postopki zagotavljanja kakovosti morajo ustrezati svojemu namenu, biti jasno dokumentirani, dostopni ter izpolnjevati potrebe uporabnikov in deležnikov.

2. Transparentnost

Mikrodokazila so merljiva, primerljiva in razumljiva z jasnimi informacijami o učnih

izidih, delovni obremenitvi, vsebini, ravni in ustrezni ponudbi znanja.

3. Priznavanje

je potrebno oblikovati in podeljevati kot ločene, ciljno usmerjene učne dosežke, učne priložnosti, ki vodijo do njih, pa je potrebno po potrebi posodabljati, da se izpolnijo ugotovljene učne potrebe.

4. Veljavno ocenjevanje

Učni izidi mikrodokazil se ocenjujejo na podlagi transparentnih standardov.

5. Učne poti

Mikrodokazila so zasnovana tako, da podpirajo prožne učne poti, vključno z možnostjo združevanja, potrjevanja in priznavanja mikrodokazil iz različnih sistemov.

6. Prepoznavnost

Kadar je to mogoče, pristojni organi izdajo mikrodokazila za namene usposabljanja, akademske ali zaposlitvene namene na osnovi standardnih evropskih postopkov (kot že omenjeno) in zgornjih načel za oblikovanje in izdajanje mikrodokazil.

7. Prenos

Mikrodokazila so v lasti imetnika pooblastila (udeleženca izobraževanja), ki jih lahko brez težav hrani in deli, tudi prek varnih digitalnih knjižnic (npr. Europass), vse v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov.

8. Osredotočenost na udeleženca

Mikrodokazila, ki so zasnovana tako, da izpolnjujejo potrebe ciljne skupine, iz katere določeni udeleženci prihajajo.

9. Verodostojnost

Verodostojna mikrodokazila vsebujejo dovolj informacij za preverjanje identitete njegovega imetnika (udeleženca), pravne identitete izdajatelja ter datuma in kraja izdaje.

10. Informacije in smernice

Informacije, smernice in svetovanje o mikrodokazilih je treba vključiti v storitve za vseživljenjsko učenje ter na celovit način doseči najširše možne skupine uporabnikov in jim pomagati pri izbiri izobraževanja, usposabljanja in poklicne poti.

2. UMEŠČANJE IN LOKALIZIRANJE MIKRODOKAZIL

Mikrodokazila podpirajo cilje različnih evropskih pobud, saj ponujajo prožne, vključujoče, pregledne in dostopne priložnosti za učenje spretnosti, s čimer prispevajo k evropski strategiji rasti, katere cilj je preoblikovati gospodarstvo in družbo ter ju usmeriti na bolj trajnostno pot.

Koncept mikrodokazila mora biti zato, skupaj z učnimi rezultati, neizogibno povezan s kakovostjo, zaradi katere naj bi se povečalo zaupanje vanj. Brez kakovosti torej ni mikrodokazila.

V nadaljevanju so na kratko navedeni viri, ki nakazujejo smernice za zagotavljanje kakovosti mikrodokazil (tema je podrobneje razdelana v naslednjem poglavju 5):

- a) Evropsko ogrodje kvalifikacij (EQF) za vseživljenjsko učenje je skupni referenčni okvir, ki posameznikom in organizacijam pomaga primerjati različne sisteme kvalifikacij in ustreznost njihovih ravni. Evropsko ogrodje kvalifikacij je odprto tudi za mikrodokazila, če so ta najprej vključena v nacionalna ogrodja kvalifikacij. Kot že omenjeno, je mikrodokazilo kvalifikacija, ki dokazuje učne rezultate, pridobljene s kratkim, pregledno ocenjenim tečajem ali modulom. Zaradi zagotavljanja preglednosti se lahko mikrodokazila, po potrebi in v skladu z nacionalnimi prednostnimi področji in odločitvami, uvrstijo v nacionalna ogrodja ali sisteme kvalifikacij. Nacionalna ogrodja ali sistemi kvalifikacij se sklicujejo na Evropsko ogrodje kvalifikacij.
- b) Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG) delujejo kot referenca za notranje in zunanje sisteme zagotavljanja kakovosti v

visokem šolstvu. Informacije o ponudnikih mikrodokazil bi bilo potrebno, kadar je to mogoče in v interesu zagotavljanja preglednosti in jasnosti informacij, objaviti v ustreznih zunanjih registrih za zagotavljanje kakovosti, ki so v skladu s Standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru.

- c) Evropsko zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (EQAVET) je referenčni instrument, ki naj bi državam EU pomagal spodbujati in usmerjati nenehno izboljševanje njihovih sistemov poklicnega usposabljanja na podlagi skupno dogovorjenih smernic. Poleg prispevanja k izboljšanju kakovosti na tem področju je njegov namen tudi graditi medsebojno zaupanje med sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter olajšati sprejemanje in priznavanje pridobljenih spretnosti in kompetenc v različnih državah in izobraževalnih okoljih.

2.1. Evropska orodja, v katerih se izkazujejo mikrodokazila

Poleg evropskih agencij za zagotavljanje kakovosti se mikrodokazila izkazujejo tudi v naslednjih evropskih orodjih:

2.1.1. EUROPASS

Skupni okvir za boljše storitve na področju spretnosti in kvalifikacij (Europass) je brezplačna zbirka spletnih orodij za upravljanje spretnosti ter načrtovanje učenja in poklicne poti v Evropi.

- Z Europassom lahko ustvarite brezplačen spletni profil, v katerem so na enem mestu zbrana vsa znanja, kvalifikacije in izkušnje posameznika.
- Zabeležite lahko vse delovne izkušnje, izobraževanje in usposabljanje, jezikovne spretnosti, digitalne spretnosti, informacije o svojih projektih, prostovoljne izkušnje in druge dosežke.
- V osebno knjižnico Europass lahko shranite tudi diplome, referenčna pisma ali druge dokumente, ki opisujejo dosežke.
- Profil lahko ustvarite tudi v enem ali več evropskih jezikih.

Slika 2: Promocijska grafika Europass

Europass ponuja storitve overjanja dokazil, ki omogočajo prenosljivost mikrodokazil. Evropa si prizadeva, da bi ljudje s pomočjo Europassa in njegove infrastrukture za digitalna dokazila lažje hranili in prikazovali svoja mikrodokazila. Informacije o učnih priložnostih, ki vodijo do mikrodokazil, bi morale biti dostopne in enostavno izmenljive prek ustreznih platform, vključno z Europassom. Evropa spodbuja posameznike, da s pomočjo varnih digitalnih denarnic (npr. Europass) lažje hranijo in delodajalcem izkazujejo svoja mikrodokazila. Vse to, vedno v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov.

Infrastruktura za hrambo podatkov mora temeljiti na odprtih standardih in odprtih podatkovnih modelih, saj to zagotavlja

interoperabilnost in nemoteno izmenjavo podatkov ter omogoča enostavno preverjanje pristnosti podatkov.

2.1.2. Evropski sistem zbiranja in prenašanja kreditnih točk (ECTS)

Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS) je orodje Evropskega visokošolskega prostora (EVP) za večjo preglednost kvalifikacij in tečajev. Ta vodnik je študentom v pomoč pri prehajanju med državami, pa tudi pri priznavanju akademskih kvalifikacij in kvalifikacij študijskih obdobj v tujini.

ECTS omogoča, da so kreditne točke, pridobljene na visokošolskem zavodu, priznane za diplomu, pridobljeno na drugem podobnem centru. Kreditne točke ECTS predstavljajo usposabljanje, ki temelji na natančno opredeljenih učnih izidih in delovni obremenitvi, ki jo prinašajo. Prav tako visokošolske institucije za dokazovanje potrebne teoretične delovne obremenitve uporabljajo evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS) in priporočila evropskega ogrodja kvalifikacij (EQF), kadarkoli je to mogoče z namenom doseganja učnih izidov mikrodokazila in za zagotavljanje načela preglednosti.

2.2. Drugi vplivi mikrodokazil

Nenazadnje se mikrodokazila izkazujejo pri naslednjih področjih in nanje tudi vplivajo:

2.2.1. Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja

Potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja pomeni, da lahko ljudje potrdijo znanje, spretnosti in kompetence, pridobljene z neformalnim in priložnostnim učenjem.

Evropska komisija z vidika vseživljenjskega učenja razlikuje med formalnim učenjem (na primer institucionalni programi izobraževanja in usposabljanja), neformalnim (na primer usposabljanje v podjetju) in priložnostnim (na primer delovne in življenjske izkušnje).

V skladu s priporočilom Sveta (z 20. december 2012 o priznavanju neformalnega in priložnostnega učenja) je "priznavanje proces potrditve s strani pooblaščenega organa, da je oseba pridobila učne rezultate, ki se merijo v povezavi z ustreznim standardom, in je sestavljen iz naslednjih štirih faz:

1. prepoznavanja posebnih izkušenj posameznika v dialogu,
2. dokumentiranja posameznikovih izkušenj, da postanejo vidne,
3. formalnega ovrednotenja teh izkušenj in
4. certificiranja rezultatov ocenjevanja, na podlagi katerih se lahko pridobi delna ali popolna kvalifikacija" in "priznavanja predhodno pridobljenega znanja, ki pomeni potrjevanje učnih izidov iz formalnega izobraževanja ter neformalnega ali priložnostnega učenja, pridobljenega pred vložitvijo prošnje za njihovo priznavanje".

Tukaj najdete zanimivo študijo primera o priznavanju predhodnega učenja (PPU) v praksi, ko je bila skupina kmetov iz Corca ocenjena s pomočjo PPU. Cilj je bil zagotoviti, da bo Univerza v Corku (UCC) akademsko priznala praktično učenje, ki so ga kmetje pridobili v okviru Carberyjevega programa Greener Dairy.

Vlade morajo zagotoviti, da se prek postopkov vrednotenja izdajajo zaupanja vredna potrdila. Potreben je nadaljnji razvoj povezav med vrednotenjem in mikrodokazili:

- Nacionalne smernice, dogovorjene s socialnimi partnerji, bi morale podrobno opredeljevati minimalne standarde za postopke potrjevanja.
- Standardi za potrjevanje morajo biti zasnovani tako, da delujejo prek sektorskih meja (spodbujanje medsektorskega sodelovanja).
- Sodelovanje med izobraževalnim sistemom in trgom dela pri postopkih potrjevanja mora biti transparentno. Pravni okvir bi moral zagotoviti sodelovanje socialnih partnerjev pri spremljanju standardov kakovosti postopkov in izvajalcev usposabljanja (centrov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ali podjetij).

2.2.2. Priloge diplomam in certifikatom

Mikrodokazila zaradi svoje prilagodljivosti in hitrega usposabljanja zanje, omogočajo izobraževanje večjemu številu ljudi. Na voljo so vsem udeležencem, ne glede na vrsto izobrazbe. Lahko so še posebej koristne za:

- ljudi, ki želijo nadgraditi obstoječe znanje in ne pridobiti polne izobrazbe,
- tiste, ki želijo premostiti vrzel med kvalifikacijami ali začetno formalno izobrazbo in novimi znanji na trgu dela,
- tiste, ki želijo izboljšati ali obnoviti svoje znanje.

Ta kratka usposabljanja lahko izvajajo visokošolske in poklicne ustanove ter različne vrste zasebnih subjektov kot hiter odziv na potrebe trga dela po specifičnih znanjih in spretnostih.

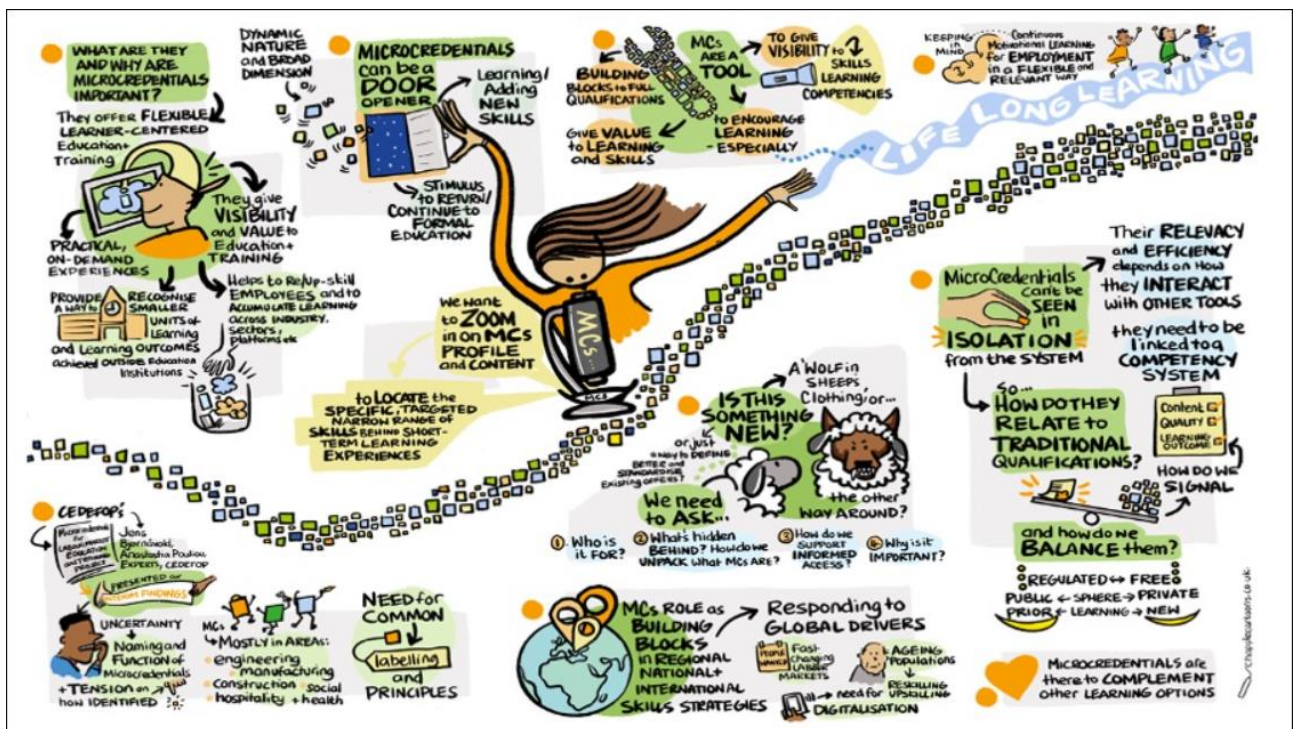
3. OD PROGRAMOV POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA DO MIKRODOKAZIL

Mikrodokazila rešujejo številna vprašanja, za katera tradicionalno izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter univerzami, ne more ponuditi rešitve, zlasti če upoštevamo nenehne spremembe potreb in zahtev trga dela, nepovezanost akademskega področja z zahtevami podjetij, pomanjkanje časa ali sredstev delodajalcev in izobraževalcev v smislu izpopolnjevanja ali prekvalifikacije novih zaposlenih, prijave in izvajanja akreditiranih programov usposabljanja ter pomanjkanje človeških virov za izvajanje programov usposabljanja znotraj organizacij.

Zato je pomembno, da se poklicno izobraževanje in usposabljanje hitro prilagodi, da bi bilo ustrezno in bi ponujalo rešitve za številne deležnike, vključno s študenti, sedanji in bodočimi zaposlenimi, brezposelnimi in organizacijami. Izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja bi morali proučiti tako ponudbo mikrodokazil za današnja delovna mesta, kakor tudi o načinu ponujanja mikrodokazil, ki bodo ustrezala potrebam prihodnjega trga dela, in sicer s tehnološkimi, privlačnimi in prilagojenimi metodami, ki bodo v prihodnosti privabile nove študente in ohranile zanimanje sedanjih za vseživljenjsko izobraževanje v prihodnosti.

3.1. Kako lahko mikrodokazila koristijo nadaljnemu poklicnemu izobraževanju in usposabljanju

Nadaljevalno poklicno izobraževanje in usposabljanje (cVET) skrbi za to, da se bodo odrasli učili vse življenje. Zaradi tega je potrebno ponuditi programe, ki spodbujajo možnosti vseživljenjskega učenja v vseh obdobjih življenja odraslih. Primeri vseživljenjskega učenja so: recepcijski uslužbenec, ki se uči drugega jezika, da bi pomagal svojim večkulturnim in večjezičnim strankam; lastnik podjetja, ki obiskuje tečaj prodaje in trženja, da bi se naučil novih načinov pridobivanja novih strank; tudi zaposleni v podjetju, ki se udeleži tečaja razvoja spletnih strani, da bi dopolnil svoj repertoar spretnosti. Možnosti vseživljenjskega učenja so neskončne, z udeležbo na usposabljanjih za mikrodokazila pa so odrasli deležni stalnega poklicnega razvoja, hkrati pa prejemajo priznane kvalifikacije za novo pridobljena znanja in spretnosti.

Slika 3: Infografika za mikrodokazila (CEDEFOP 2022a)

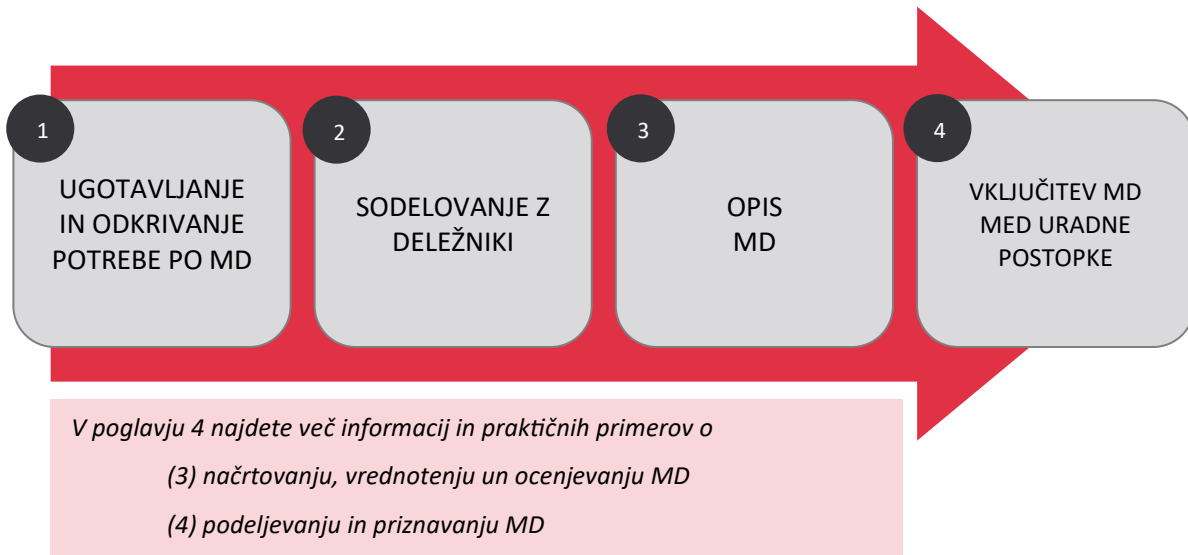
V raziskavi Atesa in Alsala (2012) je bilo ugotovljeno, da je vseživljenjsko učenje v zadnjih letih postalo vse pomembnejše, saj krepi socialno vključenost, spodbuja aktivnost državljanov in razvoj posameznika ter povečuje konkurenčnost in zaposljivost na trgu dela. Ko odrasli v življenju napredujejo, jim udeležbo v izobraževanju in njihovi usposobljenosti pogosto preprečujejo številne ovire, kot so časovne omejitve zaradi skrbniške vloge, dodatni pritiski in zahteve v službi ter pomanjkanje želje ali motivacije, da bi se podali na novo izobraževalno pot. Mikrodokazila spodbujajo vseživljenjsko učenje, pri čemer gre za kratkotrajne, ciljno usmerjene programe, ki

omogočajo poučevanje in učenje točno določene, zelo specifične teme. Prav tako jih je mogoče medsebojno združevati, kar bo obravnavano v 4. poglavju, kjer bo prikazano, da se lahko z nizom manjših potrdil (mikrodokazil) dopolni obsežnejše potrdilo, kot je diploma, magisterij ali druga akademska stopnja. Nekateri primeri usposabljanj za mikrodokazila, ki spodbujajo vseživljenjsko učenje na kolidžu Trinity v Dublin na Irskem, vključujejo 5-tedenski tečaj o enakosti, raznolikosti in vključevanju, 6-tedenski tečaj o načelih in praksah poslovanja in človekovih pravic ter 12-tedenski tečaj o podjetništvu za trajnostno naravnana podjetja.

Pandemija COVID-19 je opozorila na krhkost trga dela, saj so številna delovna mesta in panoge veljale za „samoumevne“, kot na primer letalska in prometna industrija, umetnostna in gostinska industrija in celo industrija prostega časa. Zaradi tega so bili ljudje po vsem svetu napoteni na prisilni dopust ali pa so izgubili delo, številni drugi pa se še vedno bojijo, da za njihova delovna mesta obstaja velika nevarnost, da se to zgodi. Mikrodokazila pomagajo tudi posameznikom, ki želijo hitro zamenjati poklicno pot ali si omogočiti napredek znotraj organizacije, saj odpravljajo vrzel v znanju in spretnostih, ki je pri teh posameznikih lahko prisotna. Zaradi kratkotrajnosti teh programov usposabljanj ljudem ni treba „zaustaviti svojega življenja“, kot bi se to zgodilo, če bi se odločili za dodiplomski ali magistrski študij. Z vključitvijo na usposabljanjih za mikrodokazila se udeležencem tako odprejo nove priložnosti in obzorja v ustreznem kratko- do srednjeročnem obdobju, kar izboljša njihovo zaposljivost in možnosti, da se obdržijo v organizaciji.

Ponudniki nadaljevalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja lahko mikrodokazila izkoristijo v svoj prid, ko v učno okolje povabijo učence iz vseh okolij in tradicij. Nekateri posamezniki morda še nikoli niso sodelovali v poklicnem ali nadaljevalnem izobraževanju in usposabljanju ter se zato zanašajo na priznavanje ali vrednotenje predhodnega učenja, ki jim bo pomagalo pri vstopu v izobraževanje. Nasprotno pa imajo drugi morda veliko znanja in kvalifikacij na širšem tematskem področju in želijo izpopolniti svoje spretnosti na drugem specifičnem področju. Zato mikrodokazila pomagajo razširiti in poglobiti obzorja tudi nekonvencionalnim kandidatom in odpirajo nove poti za zelo izkušene, a slabo usposobljene posameznike.

3.2. Kako razviti evropski pristop za vključitev mikrodokazil v sistem cVET

Slika 4: Vodnik v 4 korakih za uvajanje ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v področje mikrodokazil

3.2.1. Prepoznavanje/odkrivanje potrebe po mikrodokazilih

Da bi ustvarili učinkovito kulturo vseživljenjskega učenja in s tem zagotovili, da imajo vsi ljudje znanje, spretnosti in kompetence, ki jih potrebujejo za uspeh v družbi, na trgu dela in v osebni življenju, je treba razviti ali posodobiti mikrodokazila.

Prvi korak pri tem je, da z analizo potreb trga dela in demografskih sprememb (z uporabo sistemov „informacij o znanjih in spretnostih“) opredelimo in/ali odkrijemo mikrodokazila, ki so potrebna za izpolnjevanje novih in nastajajočih potreb v družbi in na trgu dela ter omogočajo ljudem, da zapolnijo vrzeli v znanju in spretnostih, ki jih potrebujejo za uspeh v hitro spreminjajočem se okolju, pri čemer pa ta ne smejo nadomestiti uveljavljenih kvalifikacij.

Mikrodokazila bi lahko pomagala pri potrjevanju rezultatov majhnih prilagojenih učnih izkušenj. Omogočajo selektivno in prilagodljivo pridobivanje znanja, spretnosti in kompetenc. Nenehno izpopolnjevanje in prekvalifikacija sta bistvenega pomena, da se delavci lahko odzovejo na potrebe svojega trenutnega delovnega mesta ali preidejo na nova delovna mesta in v rastoče sektorje, kot sta zeleni in digitalni sektor, zlasti v okviru demografskega staranja.

Možnosti vseživljenjskega učenja bi morale biti del dolgoročne strategije organizacij poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da bi izboljšale svojo odzivnost na hitro spreminjajoče se potrebe delodajalcev in udeležencev usposabljanj. Mikrodokazila lahko dopolnjujejo obstoječe kvalifikacije

in prinašajo dodano vrednost, hkrati pa ne posegajo v osnovne programe s polno stopnjo izobrazbe v začetnem/nadaljnem izobraževanju in usposabljanju. Mikrodokazila lahko oblikujejo in izdajajo različni ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja v različnih učnih okoljih (formalno, neformalno in priložnostno učenje).

To bi različnim udeležencem (vključno z udeleženci izobraževanj v teh organizacijah za usposabljanje in drugimi udeleženci izobraževanja odraslih) omogočilo izpopolnjevanje in preusposabljanje.

3.2.2. Sodelovanje/pomoč s pristojnimi organi

Sodelovanje, upravljanje in partnerstvo med deležniki je pomembno za ugotavljanje potreb po mikrodokazilih, skupni razvoj mikrodokazil in njihovo posodabljanje ter ocenjevanje, kot tudi za izpopolnjevanje in preusposabljanje, vseživljenjsko učenje in poklicni razvoj.

Priporočljivo je, da ponudniki mikrodokazil, vključno z organizacijami za poklicno izobraževanje in usposabljanje, sodelujejo in pri oblikovanju in posodabljanju učnih priložnosti vključijo ugotovitve iz najnovejših raziskav.

a) Ustreznost, razvoj in posodabljanje mikrodokazil so odvisni od sodelovanja med regionalnimi in nacionalnimi organi ter organizacijami za izobraževanje in usposabljanje. To so: ● ustanove za izobraževanje in usposabljanje,● socialni partnerji,● delodajalci in industrija,● raziskovalne in inovacijske organizacije,● organizacije civilne družbe,● službe za zaposlovanje in socialno vključevanje,● lokalni, regionalni in nacionalni organi,	b) Po potrebi je treba spodbujati razvoj mikrodokazil, ki jih oblikujejo in sprejmejo predstavniki delodajalcev in delavcev v okviru socialnega in medsektorskega dialoga (v tem socialnem dialogu morajo sodelovati organizacije, ki zastopajo delavce in delodajalce iz zasebnega in javnega sektorja, mala in srednje velika podjetja ter strokovno in vodstveno osebje). Spodbuja se sodelovanje med organizacijami za izobraževanje in usposabljanje ter delodajalci, socialnimi partnerji, drugimi ponudniki in uporabniki mikrodokazil, da se okrepi pomen le-teh na trgu dela.

- podjetja in družbe,
- lokalna središča,
- poklicna združenja,
- zasebni ponudniki usposabljanj,
- različni viri financiranja.

3.2.3. Opis mikrodokazil

Informacije in elementi, ki opisujejo evropska mikrodokazila, so že navedeni v poglavju 1.1 (stran 4).

Slika 5: Obvezni sestavni deli mikrodokazil

3.2.4. Vključitev mikrodokazil med uradne postopke

Slika 6: Uradni kanali za vključitev mikrodokazil

Vključevanje mikrodokazil v sisteme izobraževanja in usposabljanja ter politike znanj in spretnosti prek:

1. Objave ponudb, ki omogočajo pridobitev mikrodokazil, v katalogih izobraževanja in usposabljanja, vključno z načinom priznavanja mikrokredita, kadar je to ustrezno.
2. Uporabe mikrodokazil za izboljšanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja za vse udeležence, vključno s prizadetimi in ranljivimi skupinami: invalidi, starejšimi, nizkokvalificiranimi osebami, manjšinami, osebami z migrantskim ozadjem, begunci in osebami z manj priložnostmi zaradi neugodnega geografskega ali socialno-ekonomskega položaja.
3. Uporabe mikrodokazil za podporo prilagodljivih učnih poti in prehoda s srednješolskega izobraževanja ali poklicnega izobraževanja in usposabljanja na visokošolsko izobraževanje, poklicno
6. Uporabe mikrodokazil za podporo razvoju ponudbe učenja za ekološki prehod in trajnostni razvoj v okviru nacionalnega izvajanja priporočila Sveta o učenju za okoljsko trajnost.
7. Spodbujanja uporabe mikrodokazil s strani izobraževalnih ustanov in ustanov za usposabljanje ter drugih ponudnikov v sodelovanju z njihovim ekosistemom znanja in inovacij, da bi spodbudili ustreznost in povečali potencialni pozitivni učinek mikrodokazil na gospodarstvo njihovih mest in regij.
8. Spodbujanja razumevanja in uporabe mikrodokazil s stalnim strokovnim izpopolnjevanjem učiteljev in izvajalcev usposabljanja ter kariernih svetovalcev, akademikov, raziskovalcev in drugih povezanih strokovnjakov.

izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanje odraslih.

4. Uporabe mikrodokazil, ki jih je mogoče vključiti v študijske programe ali jih po potrebi dopolnjevati.
5. Uporabe mikrodokazil kot dodatnega instrumenta za izboljšanje osnovnih in naprednih digitalnih spretnosti in kompetenc širšega kroga udeležencev v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje in akcijskim načrtom evropskega stebra socialnih pravic.
9. Spodbujanja uporabe mikrodokazil za hiter prenos najnovejših rezultatov raziskav v učne priložnosti, krepitev sinergij med evropskim izobraževalnim prostorom in evropskim raziskovalnim prostorom.
10. Raziskovanja uporabe mikrodokazil v evropskem izobraževalnem prostoru za boj proti spolnim predsodkom in drugim diskriminatornim stereotipom, povezanim s študijskimi možnostmi, ter v izobraževalnih praksah in gradivih.

Vključevanje mikrodokazil v politike zaposlovanja in aktivne politike trga dela (zavodi za zaposlovanje, podpora usposabljanju in spodbude za zaposlovanje), da bi:

1. Odpravili neuskkljenosti znanj in spretnosti ter ozka grla v nekaterih gospodarskih sektorjih in regijah.
2. Izboljšali in prekvalificirali delavce za večšine in delovna mesta, ki jih zahteva trg dela, zlasti v kontekstu digitalnega in ekološkega prehoda.
3. Vključili usposabljanje, ki ustvarja mikrodokazila, v priznane možnosti usposabljanja, ki jih je mogoče povezati z individualnimi učnimi računi, če ti obstajajo, in drugimi sistemi za podporo usposabljanju.
4. Posodobili in izboljšali znanja samozaposlenih in nekonvencionalnih delavcev, vključno z osebami, ki delajo prek platform in v mikro, malih in srednjih podjetjih.
5. Podpirali in motivirali prikrajšane in ranljive skupine (kot so prejemniki minimalnega dohodka, invalidi, dolgotrajno brezposelni in nizkokvalificirani delavci), da se ponovno vključijo na trg dela ali z delom nadaljujejo.
6. Okrepili jamstvo za mlade in jih podprli, zlasti pri pripravljalnem usposabljanju in kakovostnem nadaljnjem izobraževanju ali usposabljanju.
7. Podpirali strokovni razvoj delavcev in izpolnjevali obvezne zahteve za prekvalifikacijo in usposabljanje na določenih delovnih mestih in pri določenih vrstah dela (npr. pri licencah, zahtevah za usposabljanje in dovoljenjih).

Vključevanje mikrodokazil v **nacionalne okvire in sisteme kvalifikacij**

Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje je odprto za mikrodokazila, če so ta najprej vključena v nacionalna ogrodja kvalifikacij. Evropsko ogrodje kvalifikacij zagotavlja skupni referenčni okvir, ki posameznikom in organizacijam pomaga primerjati različne kvalifikacijske sisteme in ustrezne ravni kvalifikacij. Evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK) je kot evropsko referenčno ogrodje odprto za vse vrste in ravni kvalifikacij ter predstavlja skupno standardno referenco za preglednost, prenosljivost in primerljivost.

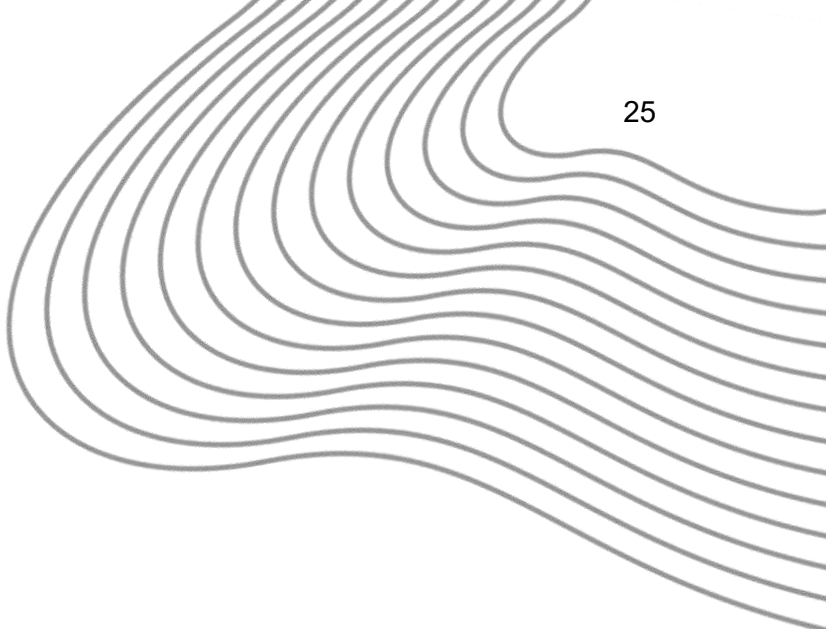
Vključevanje mikrodokazil v **sisteme vodenja**

Vključevanje informacij in svetovanja o prepoznavanju in izbiri mikrodokazila v svetovalne storitve vseživljenjskega učenja: svetovalne storitve v centrih za poklicno svetovanje v visokošolskih ustanovah in ustanovah poklicnega izobraževanja in usposabljanja, javnih in zasebnih zavodih za zaposlovanje, socialnih službah in drugih svetovalnih službah (zaposlovanje, kariera, izobraževanje in usposabljanje, svetovanje).

Vključevanje smernic za mikrodokazila v te storitve bi moralo upoštevati potrebe vseh udeležencev usposabljanj, vključno s prikrajšanimi in ranljivimi skupinami (kot so invalidi, starejši, nizko kvalificirani/usposobljeni ljudje, manjšine, ljudje z migrantskim ozadjem, begunci in ljudje z manj priložnostmi zaradi svoje geografske lege in/ali socialno-ekonomsko neugodnega položaja).

Svet za kakovost visokega šolstva v Ontariu je leta 2021 objavil poročilo z naslovom "Razumevanje mikrodokazil", v katerem je predstavljena tipologija mikrodokazil (glej spodnjo sliko). Ta strukturiran pogled je lahko koristno orodje za njihovo pripravo in načrtovanje.

Namen	 FORMALNA KVALIFIKACIJA	 PRENOSLJIVA & TEHNIČNA ZNANJA	 NADGRADNJA KVALIFIKACIJE
Način izvedbe	 OSEBNO	HIBRIDNO	 SPLETNO
Prilagodljivost	 STALNO MESTO	HIBRIDNO	 PO LASTNIH ZMOŽNOSTIH
Sodelovanje	 SKUPINSKO UČENJE	OBOJE	 SAMOSTOJNO UČENJE
Obrazec za pridobitev potrdila	 PAPIRNO POTRDILO	OBOJE	 DIGITALNO POTRDILO
Kazalnik uspešnosti	 ...	 IZKAZANA	 IZKAZANA

4. MIKRODOKAZILA MED PONUDNIKI POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA TER VISOKOŠOLSКИM IZOBRAŽEVANJEM

4.1. Stanje na področju visokega šolstva

V visokoškolskem izobraževanju so mikrodokazila že dobro uveljavljena, zlasti v Severni Ameriki in Avstraliji, zdaj pa se začenjajo širiti tudi po Evropi.

Mikrodokazila so opredeljena kot "... uradni dokumenti, ki zagotavljajo priznana dokazila o doseganju učnih izidov pri krajših, manj trajajočih izobraževalnih aktivnostih ali usposabljanjih. Osredotočajo se na potrjevanje na kompetencah temelječih spretnosti, rezultatov in/ali znanja z uporabo preglednih standardov in zanesljivega ocenjevanja, kar lahko izboljša zaposlitvene možnosti udeležencev. Mikrodokazila se lahko priznavajo znotraj instituciji ali organizaciji kot kreditne točke ali pa so lahko potrdilo za delodajalce. Dokazujejo specifično znanje ali spretnostne kompetence z opredeljenimi učnimi izidi in jih je mogoče (ali pa tudi ne) združiti s širšimi kvalifikacijskimi stopnjami." Ta opredelitev se zelo dobro ujema z opredelitvijo EU, ki jo lahko najdete v poglavju 1 teh smernic.

Mikrodokazila v visokoškolskem izobraževanju večinoma obstajajo zunaj mreže formalnega izobraževanja na tradicionalnih univerzah, čeprav udeležencem še vedno nudijo formalne smernice. Včasih se lahko mikrodokazila združujejo ali kombinirajo skupaj s širšimi kvalifikacijami

do pridobitve formalnih potrdil/spričeval in/ali kreditnih točk za diplomu. Obstajajo različni pristopi, kako vzpostaviti nadzor nad mikrodokazili, saj jih lahko upravlja določena ustanova, upravljana so lahko znotraj nacionalnega okvira ali pa osebno s strani udeleženca. V Evropi je bil z Europassom izbran slednji pristop.

V nadaljevanju bomo predstavili nekaj primerov mikrodokazil v visokošolskih programih in se osredotočili na to, kako te institucije ocenjujejo, podeljujejo in priznavajo spretnosti in kompetence.

4.1.1 Mikrodokazila na Univerzi HPI v Potsdamu, Nemčija

Mikrodokazilo je bilo razvito v okviru projekta EU Corship, razpisano pa je bilo na univerzi HPI v Potsdamu. Udeleženci morajo pred začetkom mojstrskega tečaja Co-Innovation MasterClass opraviti obvezen uvodni korak, pri čemer morajo samoplačniško opraviti množični odprti spletni tečaj (MOOC) Co-Innovation Journey in pridobiti "potrdilo o udeležbi". MOOC predstavi temo in udeležencem zagotovi potrebno znanje za kasnejšo poglobitev v temo, uporabo tega znanja in v okviru Co-innovation MasterClass oblikovanje sklopa rešitev za sodelovanje med zagonskimi podjetji in korporacijami.

Ugotavljanje/ocenjevanje kompetenc

Ob koncu usposabljanja se organizira zaključni dogodek za vse udeležence, trenerje, strokovnjake in zunanje goste. Zunanji gostje (profesorji, študenti, zagonska podjetja, podjetja, mestni uradniki) so povabljeni k sodelovanju, da udeležencem posredujejo povratne informacije. Ekipe predstavijo končne rezultate svojega dela žiriji sodnikov v obliki 3-minutnega nastopa. Ocenjevanje poteka z več vidikov (učenci, soudeleženci iz iste in drugih ekip, trenerji, strokovnjaki in uporabniki) in upošteva celoten proces mojstrskega tečaja in se ne osredotoča zgolj na rezultate projekta. Vrste ocenjevanja lahko razvrstimo na naslednji način:

1. ocenjevanje procesov v skupini,
2. ocena rezultatov s strani žirije (uporabniki in strokovnjaki),
3. ocenjevanje rezultatov s strani drugih ekip.

Nagrajevanje

Če želite po uspešno opravljenem tečaju prejeti uradno potrdilo, morate biti vpisani kot študent na univerzi v Potsdamu ali na eni od drugih institucij, ki so razpisale mikrodokazila. Udeleženci so morali za pridobitev potrdila tudi plačati, kot je to običajno pri številnih MOOC-ih.

Priznavanje

Udeleženci prejmejo digitalno potrdilo o svojih dosežkih. Ker ne gre za formalno diplomu, je od univerze, delodajalca ali druge organizacije odvisno, ali in na kakšen način bo potrdilo priznано.

4.1.2 Mikrodokazila na univerzi Ontario Tech University, Kanada

Bančni sklad TD Ready Commitment v sodelovanju z Ontario Tech University zagotavlja 1.000 brezplačnih mikrodokazil za 24 interesnih področij. TD je kanadska maloprodajna banka, zato je zasebni ponudnik mikrodokazil. Ciljna skupina so ljudje na sredini poklicne poti, nezaposleni ali tisti, ki se trenutno ali pa se bodo zelo verjetno soočili s spremembami na delovnem mestu. Večina teh mikrodokazil je na voljo v eni od naslednjih oblik:

1. samostojno, kjer se učenec lahko odloči za udeležbo v programu,
2. integrirano v učilnico, kjer član učiteljskega zbora določi točko, na kateri se spretnost razvija in izkazuje ter se lahko oceni kot rezultat dela, ki ga opravljajo,
3. z vključitvijo v obšolske dejavnosti.

Ugotavljanje/ocenjevanje kompetenc

Mikrodokazila temeljijo na pridobljenih kompetencah po sistemu uspešno ali neuspešno opravljenih preizkusov. Prenosljive spretnosti (mehke spretnosti) učencem ponujajo dve ločeni poti:

1. omogočajo, da pokaže primere iz svojega življenja, kjer je pokazal določeno spretnost, ali pa
2. učenca vključijo v razmišljujoče dejavnosti o priučeni učni snovi, svojo spretnost pa dokaže s svojimi odzivi.

V obeh primerih je učenec ocenjen na podlagi iste ocenjevalne lestvice, v kateri so izpostavljene spretnosti in veščine te kompetence. Spretnosti ocenjuje usposobljen ocenjevalec, ki ima izkušnje s področja izobraževanja. Učenci, ki so pri teh spretnostih pomanjkljivi, dobijo nekaj povratnih informacij od predavatelja in priložnost, da se ponovno preizkusijo.

Obstaja tudi vrsta drugih mikrodokazil, ki se osredotočajo na podjetništvo in se ocenjujejo s predstavitvijo ali ocenjevanjem MVP (minimalno izvedljivega izdelka) ali programa Excel, pri čemer učenci dobijo različna merila, ki jih morajo izpolniti, da mikrodokazilo prejmejo.

Nagrajevanje

Po uspešno opravljenem usposabljanju se podeli značka, ki jo prejmejo osebe, ki so se v svojih spretnostih preizkusile. Je digitalna ponazoritev pridobljenega mikrodokazila in vsebuje preverljive podatke o tem, kako je učenec potrdilo pridobil, dokazilo o lastništvu in opis doseženih spretnosti. Značka je prenosno komunikacijsko orodje, ki ga je mogoče dodati profilom na družbenih omrežjih, deliti s sodelavci, delodajalci, profesorji in drugimi.

Priznavanje

Mikrodokazila se podeljujejo za "obštudijske aktivnosti", pri katerih lahko študenti dokažejo svojo vključenost v univerzitetno življenje prek "evidence vključenosti", ki spremlja udeležbo študentov na različnih dogodkih in predstavlja uradni univerzitetni dokument.

4.1.3 Mikrodokazila na Irskem

Na Irskem je sedem univerz, ki ponujajo več kot 1.000 različnih programov, ki jih lahko uvrstimo med usposabljanja za mikrodokazila. Quality and Qualifications Ireland (QQI), državna agencija, odgovorna za spodbujanje kakovosti, integritete in ugleda irskega sistema nadaljnega in visokošolskega izobraževanja, pripravlja informacije in analize o tovrstnih programih.

Ugotavljanje/ocenjevanje kompetenc

Obstajajo različne vrste mikrodokazil (na Univerzi v Galwayu se imenujejo MicroCreds). Vsi zainteresirani se morajo prijaviti na univerzi in se učiti prek spletnega tečaja s stalnim ocenjevanjem v različnih oblikah, kot so igre vlog, ustne predstavitve, pisne naloge ali slušno ocenjevanje, odvisno od predmeta tečaja. Pri nekaterih tečajih so opredeljeni pogoji za vpis, za večino pa je treba plačati šolnino.

Nagrajevanje

Poročilo kaže, da so bila na Irskem do maja 2021 podeljena mikrodokazila v vrednosti od 5 do 30 ECTS.

Priznavanje

Irsko nacionalno ogrodje kvalifikacij (NFQ) priznava mikrodokazila, kar sponzorjem, učencem in delodajalcem daje določeno zagotovilo, da so programi dobro zasnovani in izvedeni ter ocenjeni v skladu z visokimi standardi.

Pridobitev mikrodokazila pomeni, da se je oseba izobraževala na univerzitetni ravni in ga pridobila v skladu z univerzitetnimi standardi. Z vsakim mikrodokazilom bo uporabnik pridobil spretnosti in znanje, ki bodo neposredno povezani z delovnim okoljem in mu bodo pomagali pri razvoju poklicne poti. V nekaterih primerih lahko mikrodokazila koristijo pri priznavanju predhodnega učenja, ko se študent na univerzi poteguje za višje nagrade.

4.1.4 Pilotni projekt za mikrodokazila na Nizozemskem

Na Nizozemskem je 32 visokošolskih ustanov sodelovalo v nizozemskem nacionalnem pilotnem projektu za mikrodokazila. Cilj je, da bi izobraževalne ustanove ponudile prva mikrodokazila. Med pilotnim projektom se bo preučilo, ali in na kakšen način se lahko mikrodokazila trajno uvedejo v sistem.

Ugotavljanje/ocenjevanje kompetenc

Kakovost izobraževanja, pridobljenega z mikrodokazili, je zagotovljena na podlagi standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG). Preizkusi

podpirajo učni proces udeleženca, ocenjevanje za udeležence pa je veljavno, zanesljivo, pregledno in dovolj samostojno.

Nagrajevanje

Mikrodokazilo pomeni izobraževanje, ki si zasluži akreditacijo, hkrati pa dodaja pečat kakovosti: udeleženec/delodajalec (ki plača) je lahko povsem prepričan, da je bil tečaj pripravljen tako, da bodo doseženi učni cilji. Doseganje teh ciljev je sledljivo in preverljivo. Mikrodokazila se bodo izdajala z uporabo platforme za digitalna potrdila edubadges, ki je namenjena nizozemski izobraževalni skupnosti.

Načrtuje se nacionalna evidenca o tem, kdo je pridobil določeno mikrodokazilo.

Priznavanje

V nizozemskem visokem šolstvu obstaja učinkovit sistem zagotavljanja kakovosti. Kakovost izobraževanja, ki ga potrjujejo mikrodokazila, je zagotovljena na podlagi standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG).

1. Izvršni odbor je seznanjen z mikrodokazili in se zavestno odloča za njihovo izvajanje na podlagi vizije vseživljenjskega učenja (VŽU).
2. Institucija je vzpostavila notranji postopek zagotavljanja kakovosti za oblikovanje, akreditacijo in zagotavljanje kakovosti mikrodokazil.
3. Institucija je imenovala organ ali organe, ki lahko zagotovijo končno stopnjo izobrazbe na podlagi potrjevanja le-te z mikrodokazili.
4. Za udeležence izobraževanja s pridobitvijo mikrodokazila je organizirana določena oblika evalvacije izobraževanja, sodelovanje in možnost vlaganja pritožb.

4.1.5 Primeri za mikrodokazila v visokem šolstvu – pregled

Naslednja tabela na kratko povzema zgoraj opisane primere.

	UGOTAVLJANJE	NAGRAJEVANJE	PRIZNAVANJE
<p>Nemčija</p> 	ocena procesa znotraj skupine, ocena rezultatov s strani komisije, ocena rezultatov s strani drugih skupin	uradno potrdilo	digitalno potrdilo, ki ga je izdala univerza
<p>Kanada</p> 	ocenjevanje prikazanega primera, kjer so bile uporabljene določene spretnosti, razmišljujoče aktivnosti o naučenem gradivu	značka	obštudijska dejavnost, digitalno potrdilo, ki ga izda univerza
<p>Irska</p> 	nenehno ocenjevanje v različnih oblikah: igra vlog, predstavitev, pisne naloge, slušno ocenjevanje	uradna potrdila z ECTS, manjše nagrade QQI	priznано v irskem nacionalnem ogrodju kvalifikacij, se lahko prizna kot del predhodnega učenja
<p>Nizozemska</p> 	preverjanje in ocenjevanje na podlagi standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG)	platforma edubadges, nacionalna evidenca o tem, kdo je pridobil določeno mikrodokazilo	kakovost izobraževanja, potrjena z mikrodokazili, zagotovljena na podlagi ESG

Tabela 1: Primeri mikrodokazil v visokem šolstvu.

4.2. Primerjava s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem

V evropskem prostoru so mikrodokazila vse bolj priljubljena kot sredstvo za posodabljanje kompetenc delavcev in spodbujanje nadaljnega učenja. V tem delu poglavja bomo upoštevali vse, kar smo do sedaj povedali o mikrodokazilih v visokošolskem izobraževanju, in jih primerjali s področjem poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Kaj je mogoče prenesti, v čem je podobno, v čem se razlikuje?

Trenutno ni skupnega evropskega pristopa k mikrodokazilom in modularizaciji programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja. To je še vedno peskovnik za raziskovanje in razvoj nacionalnih strategij, ki bodo imele skupno podlago in razumevanje za zagotavljanje prenosljivosti in primerljivosti med državami članicami EU in verjetno tudi širše. Vendar pa poklicno izobraževanje in usposabljanje v zvezi s tem upošteva izkušnje, ki jih ima na področju mikrodokazil visoko šolstvo.

Tradicionalni programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki vodijo do formalnih kvalifikacij, postajajo vse bolj modularni in s tem bolj prilagodljivi in odzivni na potrebe trga dela. To bi lahko razumeli kot korak bližje mikrodokazilom. Z njimi je namreč mogoče pridobiti različne kompetence, kar lahko v nekaterih državah pripelje do pridobitve formalnega certifikata za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Glavno vprašanje pa je, ali je razčlenitev delnih kvalifikacij pravilna odločitev ali pa je treba mikrodokazila oblikovati samostojno in z njimi dopolnjevati obstoječe sisteme kvalifikacij.

Po podatkih študije CEDEFOP 2022:

"[...] številni akterji na trgu dela, kot je sektor IKT, menijo, da so mikrodokazila ključnega pomena za njihovo nacionalno okolje izobraževanja in usposabljanja. Mikrodokazila, ki so jih sprva podeljevale visoke šole in univerze (6. raven NOK), so se razširila tudi v poklicno izobraževanje in usposabljanje; digitalne značke in druga mikrodokazila so na primer vse bolj priljubljena v živilskem sektorju. Podeljujejo se za kratka usposabljanja, ki izpolnjujejo nadzorovana merila, in zaposlenim prinašajo oprijemljiva in praktična priznanja, ki jih je mogoče preveriti prek spleta in imajo večjo vrednost kot potrdila o udeležbi."

(CEDEFOP 2022b)

Poleg tega obstaja vprašanje številnih kvalifikacij, ki jih ponuja zasebno poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki niso del nacionalnih kvalifikacij in imajo različne standarde, ocenjevanje in priznavanje s strani ustreznih deležnikov ekosistema.

Primeri uvajanja MD v poklicno izobraževanje in usposabljanje v nekaterih evropskih državah (CEDEFOP, 2021)

	SPLOŠNO	NAGRAJEVANJE	PRIZNAVANJE
<p>Hrvaška</p> 	<p>Zakon o izobraževanju odraslih, sprejet decembra 2021, je v formalno izobraževanje odraslih uvedel "mikrokvalifikacije".</p>	<p>Kratki programi usposabljanja, vključno z usposabljanjem za poklicni razvoj in drugimi tečaji poklicnega izobraževanja in usposabljanja, bodo nagrajeni z učnimi rezultati.</p>	<p>Vključeni v hrvaško nacionalno ogrodje kvalifikacij (NOK), tako da lahko vodijo do delne ali popolne kvalifikacije.</p>
<p>Nizozemska, Norveška</p> 	<p>Posvetovanje Komisije leta 2021 je spodbudilo razprave o tem, kako vključiti MD v formalne sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja.</p>	<p>Od leta 2017 je na Nizozemskem mogoče izdajati spletne značke MD, imenovane edubadges. Platforma vsebuje različne stopnje značk, ki pokrivajo vse ravni izobraževanja in številne sektorje trga dela.</p>	<p>Organizacije lahko izdajajo, ustvarjajo in urejajo mikrodokazila, udeleženci pa jih lahko shranjujejo in delijo z delodajalci ali ponudniki izobraževanja. Zunanji subjekti lahko preverjajo in potrjujejo avtentičnost značk.</p>
<p>Španija</p> 	<p>Številna MD se štejejo za del formalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja.</p>	<p>Združevanje MD lahko vodi do formalnih certifikatov iz poklicnega izobraževanja in usposabljanja.</p>	<p>Del formalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja.</p>
<p>Latvija</p> 	<p>Zakonodaja dovoljuje, da se MD zbirajo za pridobitev polne kvalifikacije ali pa se uporabljajo kot samostojne kvalifikacije.</p>		<p>Kvalifikacije: polne ali samostojne.</p>

SPLOŠNO

Danska

Tečaji usposabljanja za trg dela (LMTC) ponujajo različne programe izpopolnjevanja in preusposabljanja. Tečaji **LMTC** so dobro razviti in priznani ter bi lahko bili podlaga za **pobude, ki uporabljajo MD**.

Estonija

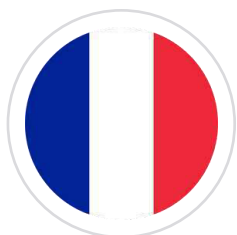

Ministrstvo za izobraževanje je začelo **regulativni postopek za spremembo zakona o izobraževanju odraslih**, da bi določilo vsebino, izvajanje, kakovost in trajanje učenja, na podlagi katerega se podeljujejo nazivi prek MD.

Finska, Slovenija,
Poljska

Vzpostavitev posvetovalnih skupin o MD.

Francija

Od leta 2018, ko je bil sprejet zakon o svobodni izbiri poklicne prihodnosti, se je trg usposabljanja v veliki meri liberaliziral, pri čemer se je močno povečalo število kvalifikacij poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno s kvalifikacijami v obliki MD, ki jih izdajajo zasebni organi. Uradne opredelitve ni.

Nemčija

Programi Jobstarter, ki jih izvaja Zvezno ministrstvo za izobraževanje in raziskave, so pripomogli k uvedbi **kratkih programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja**, ki so bili najprej namenjeni mladim z nižjo izobrazbo. V zadnjih letih se trg modularnega usposabljanja, delnih kvalifikacij in dodatkov h kvalifikacijam hitro povečuje.

SPLOŠNO	
<p>Irska</p> 	<p>Od svoje ustanovitve leta 2003 je v svoj nacionalni okvir kakovosti vključila kratke tečaje in certifikate. Irski urad za kvalifikacije (2021) je uvedel operativno opredelitev, ki navaja, da je "MD kvalifikacija, ki dokazuje majhno količino zelo specifičnih učnih dosežkov".</p>
<p>Švedska</p> 	<p>Nacionalni raziskovalni inštitut, Nacionalna agencija za visokošolsko poklicno izobraževanje in usposabljanje ter agencija za digitalne storitve javnega zavoda za zaposlovanje JobTech Development so s številnimi deležniki pospešili razprave o opisu, zagotavljanju kakovosti, priznavanju, "združevanju" in prenosljivosti MD.</p>

Tabela 2: Primeri uvajanja MD v poklicno izobraževanje in usposabljanje v nekaterih evropskih državah (CEDEFOP, 2021)

V naslednjih odstavkih bomo predstavili ideje o tem, kako bi lahko postopek ocenjevanja, podeljevanja in priznavanja MD potekal v poklicnem izobraževanju in usposabljanju v primerjavi s tem, kako poteka v visokem šolstvu.

4.2.1. Ugotavljanje/ocenjevanje kompetenc

Ocenjevanje mikrodokazil je ključni korak pri zagotavljanju njihove kakovosti in vrednosti. To lahko vključuje ocenjevanje kakovosti učnega gradiva ter spretnosti in znanja samih udeležencev izobraževanja. Metode vrednotenja lahko vključujejo samoocenjevanje, medsebojno preverjanje ali zunanje potrjevanje s strani strokovnjakov iz panoge. Pri tem postopku gre za ocenjevanje spretnosti in znanja udeleženca izobraževanja na določenem področju, običajno pa vključuje formativno in sumativno ocenjevanje.

Formativno ocenjevanje se osredotoča na proces učenja in je namenjeno posredovanju povratnih informacij udeležencu o njegovi uspešnosti, medtem ko se sumativno ocenjevanje nanaša na rezultate učenja in se uporablja za končno oceno dosežkov udeleženca. Obe vrsti vrednotenja sta pomembni pri zagotavljanju ustreznosti in smiselnosti mikrodokazil ter pri odražanju najnovejšega razvoja na zadevnem področju.

Izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja bi lahko prevzeli postopek ocenjevanja MD v visokošolskem izobraževanju. To bi lahko vključevalo tudi metode ocenjevalnih centrov za

vrednotenje kompetenc, ki ne temeljijo strogo na znanju, temveč na prikazu uporabe pridobljenih kompetenc v konkretni situaciji ali reševanju konkretnih problemov.

 Ugotavljanje/ocenjevanje	
Visoko šolstvo	Poklicno izobraževanje in usposabljanje
<ul style="list-style-type: none"> ● Ocenjevanje procesov v skupini; ● ocena rezultatov s strani žirije; ● ocena rezultatov z oceno drugih ekip na podlagi prikazanega primera, kjer so bile uporabljene določene spretnosti; ● refleksivne aktivnosti o naučeni snovi; ● stalno ocenjevanje v različnih oblikah: <ul style="list-style-type: none"> - igra vlog, predstavitev, - pisne naloge, - slušno ocenjevanje; ● testi in ocene na podlagi standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Upoštevati: kateri del kompetence se ocenjuje - znanje, spretnost ali celotna kompetenca; ● možnosti pri sestavi skupine/komisije učiteljev poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter strokovnjakov iz podjetij, specializiranih za področje ocenjevanja.

Tabela 3: *Prakse ugotavljanja/ocenjevanja iz visokega šolstva in možen prenos v poklicno izobraževanje in usposabljanje*

4.2.2. Nagrajevanje

Podeljevanje mikrodokazila je postopek priznavanja dosežkov posameznikom, ki so uspešno prestali zahtevano usposabljanje in ocenjevanje. To priznanje je lahko v obliki certifikata, digitalne značke ali druge oblike dokazila, ki se lahko navaja v kariernem profilu ali življenjepisu udeleženca.

Podeljevanje mikrodokazil običajno izvajajo izobraževalne ustanove, ponudniki usposabljanja ali strokovne organizacije. Da bi zagotovili verodostojnost in zanesljivost mikrodokazil, mora biti postopek podeljevanja pregleden, dosleden ter temeljiti na jasnih in poštenih merilih.

V poklicnem izobraževanju in usposabljanju ni uveljavljenih praks podeljevanja MD. Če ga primerjamo s tistim v visokošolskem izobraževanju, bi lahko rekli, da je postopek podeljevanja podoben. V skladu s študijo CEDEFOP je "revizija nizozemske politike poklicnega izobraževanja in usposabljanja (2017-21) dala prednost večji prožnosti izobraževalnih programov za odrasle, da bi spodbudila vseživljenjsko učenje. Od leta 2017 je na Nizozemskem mogoče izdajati spletna mikrodokazila, imenovana edubadges. Organizacije lahko izdajajo, ustvarjajo in urejajo mikrodokazila, udeleženci usposabljanja pa jih lahko shranjujejo in delijo z delodajalci ali ponudniki izobraževanja. Zunanji subjekti lahko pristnost teh značk preverjajo in potrjujejo."

Zato so digitalne značke in edubadges ter certifikati možen mehanizem za nagrajevanje uspešno pridobljenih kompetenc, pridobljenih prek MD v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, in bi lahko, odvisno od države in njene zakonodaje, vodili do delnih ali popolnih kvalifikacij.

 Nagrajevanje	
Visoko šolstvo	Poklicno izobraževanje in usposabljanje
<ul style="list-style-type: none"> ● značka, edubadges ● formalni certifikat, formalni certifikati z ECTS, manjše nagrade QQI 	<ul style="list-style-type: none"> ● digitalne značke, značke, edubadges ● formalni certifikat, formalni certifikati z ECTS ● Europass ● lahko vodi do uradnega priznanja

Tabela 4: Prakse podeljevanja visokošolskih diplom in možen prenos v poklicno izobraževanje in usposabljanje

4.2.3. Priznavanje

Priznavanje mikrodokazil je proces priznavanja njihove vrednosti in veljavnosti v širšem kontekstu izobraževanja in trga dela. To vključuje priznavanje mikrodokazila s strani delodajalcev, poklicnih organizacij in drugih deležnikov.

Da bi zagotovili, da bodo mikrodokazila priznana in cenjena, je pomembno, da temeljijo na strogih postopkih ocenjevanja in da jih podeljujejo ugledne organizacije. Poleg tega si je treba prizadevati za spodbujanje priznavanja mikrodokazila s strani delodajalcev in drugih deležnikov s pobudami, kot so kampanje za ozaveščanje javnosti, mreže delodajalcev in sporazumi o priznavanju med organizacijami.

Mikrodokazila so dragoceno orodje za spodbujanje stalnega učenja in poklicnega razvoja v evropskem kontekstu. Vendar je za zagotovitev njihove učinkovitosti in ustreznosti ključno, da se strogo in dosledno ocenjujejo, podeljujejo in priznavajo. Na ta način lahko mikrodokazila pomagajo ustvariti bolj dinamično, inovativno in konkurenčno delovno silo ter prispevajo k doseganju ciljev Evropske unije glede visokokvalificirane delovne sile.

Zaenkrat ni določenih postopkov za priznavanje mikrodokazil v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Ker pa je poklicno izobraževanje in usposabljanje tesneje povezano z gospodarstvom in podjetji, ima večjo vlogo pri odpravljanju vrzeli v znanju in spretnostih na trgu dela in se bolje odziva na zahteve delodajalcev. Možno je, da bodo gospodarstvo ali podjetja, ki preverjajo verodostojnost mikrodokazil, pridobljenih v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, tista, ki bodo ključna za priznavanje na tem področju.

 Priznavanje	
Visoko šolstvo	Poklicno izobraževanje in usposabljanje
<ul style="list-style-type: none"> ● Digitalno potrdilo, ki ga je izdala univerza, ● obštudijska dejavnost, ● priznано s strani nacionalnega ogrodja kvalifikacij, ● se lahko prizna kot del predhodnega učenja, ● kakovost izobraževanja, ki jo potrjujejo MD, zagotovljena na podlagi ESG. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Digitalno potrdilo, ki ga izda nacionalna agencija ali ponudnik poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ● priznано s strani nacionalnega ogrodja kvalifikacij, ● priznано s strani podjetij.

Tabela 5: *Prakse priznavanja v visokošolskem izobraževanju in možen prenos v poklicno izobraževanje in usposabljanje*

4.2.4. Hipotetični primer MD v poklicnem izobraževanju in usposabljanju

Sledi načrtovanje hipotetične metode ocenjevanja, priznavanja in podeljevanja MD v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, saj obstoječe prakse ne obstajajo. Zato vas vabimo, da se z nami podate na to namišljeno pot, kjer si bomo zamislili postopek za oblikovanje in uvajanje mikrodokazila v poklicnem izobraževanju in usposabljanju v praksi.

Oblikovanje mikrodokazila

1. Opreделите učne izide: prvi korak pri oblikovanju mikrodokazila je določitev spretnosti in znanja, ki jih bo udeleženec pridobil po končanem programu. To vključuje opredelitev kompetenc, ki jih bo moral udeleženec pridobiti in ocen, ki se bodo uporabljale za ocenjevanje njegovega napredka.
2. Določite ustrezno raven zahtevnosti: naslednji korak je določitev ravni zahtevnosti, ki se bo zahtevala za mikrodokazila. To bo odvisno od predhodnih izkušenj udeleženca in vrste delovnega mesta, ki ga želi opravljati.
3. Razvoj učnega načrta: ko so določeni učni rezultati in stopnja zahtevnosti, je mogoče pripraviti učni načrt. Ta mora vključevati kombinacijo spletnih tečajev, praktičnega usposabljanja in drugih učnih izkušenj, ki bodo udeležencu pomagale pridobiti potrebne spretnosti in znanja.

Vrednotenje in ocenjevanje

1. Ocenite učni načrt: za zagotavljanje doseganja želenih učnih izidov, je potrebno pred uvedbo novega mikrodokazila oceniti učni načrt. Sem lahko spada pilotno testiranje programa z majhno skupino učencev ali izvedbo temeljitega pregleda s strani področnih strokovnjakov.
2. Ocenite udeležence: udeleženci, vključeni v program mikrodokazil, bodo ocenjeni s kombinacijo ocen, kot so spletni izpiti, praktični projekti in druge ocene, ki bodo pokazale njihovo obvladovanje pridobljenih spretnosti in znanj.

Nagrajevanje in priznavanje

1. Podelitev mikrodokazila: ko udeleženci uspešno zaključijo program, prejmejo mikrodokazilo. Ta je lahko v obliki digitalnega/fizičnega potrdila (digitalna značka, edubadge itd.) ali certifikata.
2. Prepoznavte mikrodokazilo: delodajalci in druge organizacije, ki iščejo posameznike z določenimi spretnostmi in znanjem, bi morali mikrodokazilo priznati kot veljavno dokazilo o teh spretnostih in znanju. Sem spada vključitev mikrodokazila v objave o zaposlitvi ali njegovo priznavanje kot enakovrednega tradicionalni diplomi.

Postopek oblikovanja in izvajanja mikrodokazila v poklicnem izobraževanju in usposabljanju je lahko zapletena in zahtevna naloga. Vendar pa lahko organizacije s sistematičnim in natančnim pristopom zagotovijo, da so njihova mikrodokazila učinkovita in priznana s strani delodajalcev.

Če povzamemo, uradnih primerov praks za mikrodokazila v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ni, saj ta še niso uveljavljena tako kot v visokem šolstvu. Vendar pa bi lahko nekatere dobre prakse, kot na primer sistem podeljevanja priznanj, iz visokega šolstva prenesli v

poklicno izobraževanje in usposabljanje. Priznavanje mikrodokazil bi lahko podelila nacionalna agencija za akreditiranje ali druge ustrezne institucije. Dejansko priznavanje mikrodokazil bo po našem mnenju vedno odvisno od trga in potreb trga, saj bo ključnega pomena, da se jih prilagodi trenutnemu stanju na trgu in s tem odpravi morebitno obstoječo vrzel. Poudarjamo, da je za ohranitev ustreznosti potrebno, da so mikrodokazila v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter visokem šolstvu povezana z napovedanimi potrebami po kompetencah na trgu dela in spremljanjem trendov, da se zagotovi zapolnitev vrzeli v realnem času.

5. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI ZA MIKRODOKAZILA

5.1. Vzajemno zaupanje kot ključni steber podeljevanja in priznavanja mikrodokazil v poklicnem izobraževanju in usposabljanju

V nacionalnih sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja, še bolj pa med sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja različnih (evropskih) držav, obstaja več različnih elementov, ki določajo "vrednost" certifikata podeljenega za določen opravljen program usposabljanja. Vrednost spričeval in priznanj je odvisna od kakovosti ponujenega programa usposabljanja (znotraj institucije poklicnega izobraževanja in usposabljanja), splošne potrebe po razvitih kompetencah na trgu dela in zlasti od zaupanja v organizacijo poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki izdaja priznanje ali spričevalo. Vrednost certifikata se lahko ustvari le, če obstaja določeno osnovno zaupanje organizacije, ki certifikat, priznanje ali mikrodokazilo priznava (lahko je to drug center za poklicno izobraževanje in usposabljanje, visokošolska institucija ali podjetja/organizacije na trgu dela), v organizacijo, ki izda to nagrado za opravljen program usposabljanja.

Vzpostavitev medsebojnega zaupanja med "izdajateljem in prejemnikom" mikrodokazila je najpomembnejši element za delovanje sistema, ki podpira razvoj, vključevanje na trg dela in družbeni prispevek ljudi. Zaupanje v izobraževalnih okoljih velja za enega najpomembnejših pogojev za ustvarjanje cenjenih certifikatov, priznanj ali mikrodokazil. Stensaker in Maassen (2015) sta npr. opredelila šest ravni zaupanja v izobraževalnih okoljih:

1. pravna ureditev,
2. certificiranje,
3. ugled,
4. družbeni standardi,
5. strukture in postopki.

(Bjorn Stensaker, Peter Maassen: "A conceptualisation of trust building mechanisms for international quality assurance of higher education" v *Journal of Higher Education Policy and Management*, februar 2015)

Medtem ko so pravni predpisi in družbeni standardi elementi širše razprave, ki presegajo vsakega posameznega ponudnika izobraževanja in organizacijo, ki izdaja mikrodokazila, ostajajo teme certificiranja, ugleda ter struktur in postopkov za obravnavo na njihovi ravni. Vse te tri teme so povezane s postopki zagotavljanja kakovosti v institucijah poklicnega izobraževanja in usposabljanja, zlasti na ravni podeljenih priznanj in izdanih certifikatov.

Zagotavljanje kakovosti velja za ključni dejavnik preglednosti in navsezadnje medsebojnega zaupanja med ustanovami poklicnega izobraževanja in usposabljanja, učenci in nenazadnje tudi delodajalci. To je potrdila tudi Evropska komisija: "Zagotavljanje kakovosti ima ključno vlogo zlasti pri izboljšanju preglednosti in s tem pri vzpostavljanju medsebojnega zaupanja." Na temo zagotavljanja kakovosti na področju mikrodokazil v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, je CEDEFOP objavil rezultate raziskave, izvedene v letu 2021, povezane z dojetjem mikrodokazil v Evropi. Ti rezultati raziskave kažejo, da je zagotavljanje kakovosti mikrodokazil očitno eden od najpomembnejših vidikov, pri čemer pa so vprašani sodelujoči omenili, da se postopki zagotavljanja kakovosti žal razlikujejo in da vsa mikrodokazila niso preverjena na podlagi nacionalno uveljavljenih standardov kakovosti.

Ta kratka analiza jasno kaže, da mora biti vzpostavitev preglednih mehanizmov za zagotavljanje kakovosti za mikrodokazila najpomembnejša prednostna naloga v procesu uvajanja te nove in inovativne oblike certificiranja in nagrajevanja. Vendar pa uporaba nacionalnih ali regionalnih standardov kakovosti za mikrodokazila ni dovolj, saj je treba v smislu širše uporabe in uporabnosti dokazil opredeliti in uporabiti evropske ali mednarodne standarde, ki bodo omogočili vzajemno zaupanje in akreditiranje.

V tem poglavju si bomo ogledali obstoječe in razpoložljive evropske standarde kakovosti v izobraževanju ter mednarodne modele za zagotavljanje kakovosti, ki so pomembni za mikrodokazila.

5.2. Pristopi in modeli za zagotavljanje kakovosti v izobraževanju

Evropska komisija in vse države članice so si v zadnjih 15-20 letih prizadevale za razvoj in pripravo različnih pristopov in modelov za zagotavljanje kakovosti v izobraževanju. Pri uporabi običajnih in razširjenih standardov za zagotavljanje kakovosti v izobraževalnem okolju, kot so tisti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, lahko izbirate med različnimi, že dobro razvitimi in uveljavljenimi modeli, ki jih lahko razdelimo na

- a. evropske modele zagotavljanja kakovosti za izobraževalne ustanove: ti pristopi so bili v zadnjih letih razviti predvsem v Evropski uniji ter ob usklajevanju in podpori Evropske komisije. Za poklicno izobraževanje in usposabljanje so z našega vidika pomembni zlasti EQAVET (Evropski model zagotavljanja kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja), EOK (Evropsko ogrodje kvalifikacij) ter ECVET (Evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju).
- b. mednarodni modeli zagotavljanja kakovosti: ti pristopi in modeli so bili razviti na mednarodni ravni kot splošno zagotavljanje kakovosti in standardni pristop, kar je seveda zelo pomembno tudi za poklicno izobraževanje in usposabljanje. V tej široki zbirki pristopov in standardov so za ustanove poklicnega izobraževanja in usposabljanja pomembni zlasti ISO 9001 (Mednarodna organizacija za standardizacijo), ki se podobno pojavlja v standardih DIN in EN za kakovost organizacij, TQM (Celovito upravljanje kakovosti) in ISO17024 (normativ Mednarodne organizacije za standardizacijo za ugotavljanje ustreznosti certificiranja oseb).

V naslednjih odstavkih obravnavamo te različne pristope k upravljanju kakovosti, analiziramo njihove prednosti in slabosti ter ugotovljamo, kako se soočiti z izzivom zagotavljanja kakovosti mikrodokazila v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.

5.3. Evropski modeli zagotavljanja kakovosti v izobraževanju (EQAVET, EOK, ECVET)

5.3.1. EQAVET – Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Evropska komisija je z mrežo EQAVET, ki je pravzaprav mreža strokovnega znanja in organizacija za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vzpostavila široko in celovito

podporno shemo za ponudnike poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki želijo izboljšati in zagotoviti kakovost svoje ponudbe. Pristop mreže EQAVET temelji na običajnem krogu stalnega izboljševanja PDCA (Plan-Do-Check-Act), člani mreže pa so pripravili in oblikovali vrsto kazalnikov, ki ponudnikom poklicnega izobraževanja in usposabljanja omogočajo analizo kakovosti njihove ponudbe. Krog PDCA je bil nadgrajen v shemo načrtovanja, izvajanja, vrednotenja in pregledovanja, mreža EQAVET pa ponuja seznam kazalnikov za ponudnike poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki jih lahko upoštevajo pri ocenjevanju lastne ponudbe.

Če se želite kot ponudnik poklicnega izobraževanja in usposabljanja nekoliko bolj poglobiti v analizo možnih izboljšav in zagotavljanje kakovosti, vam EQAVET ponuja drugačen in še bolj dodelan pristop k analizi in ocenjevanju kazalnikov, ki je razdeljen na tako imenovanih 6 gradnikov, na katere se je treba osredotočiti in jih analizirati. Te osrednje fokusne točke za kakovost v organizacijah poklicnega izobraževanja in usposabljanja so:

1. kultura upravljanja,
2. pristopi, ki odražajo okoliščine ponudnikov,
3. kultura samoocenjevanja,
4. usposabljanje podpornega osebja,
5. uporaba podatkov in povratnih informacij za izboljšanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja,
6. vključevanje deležnikov.

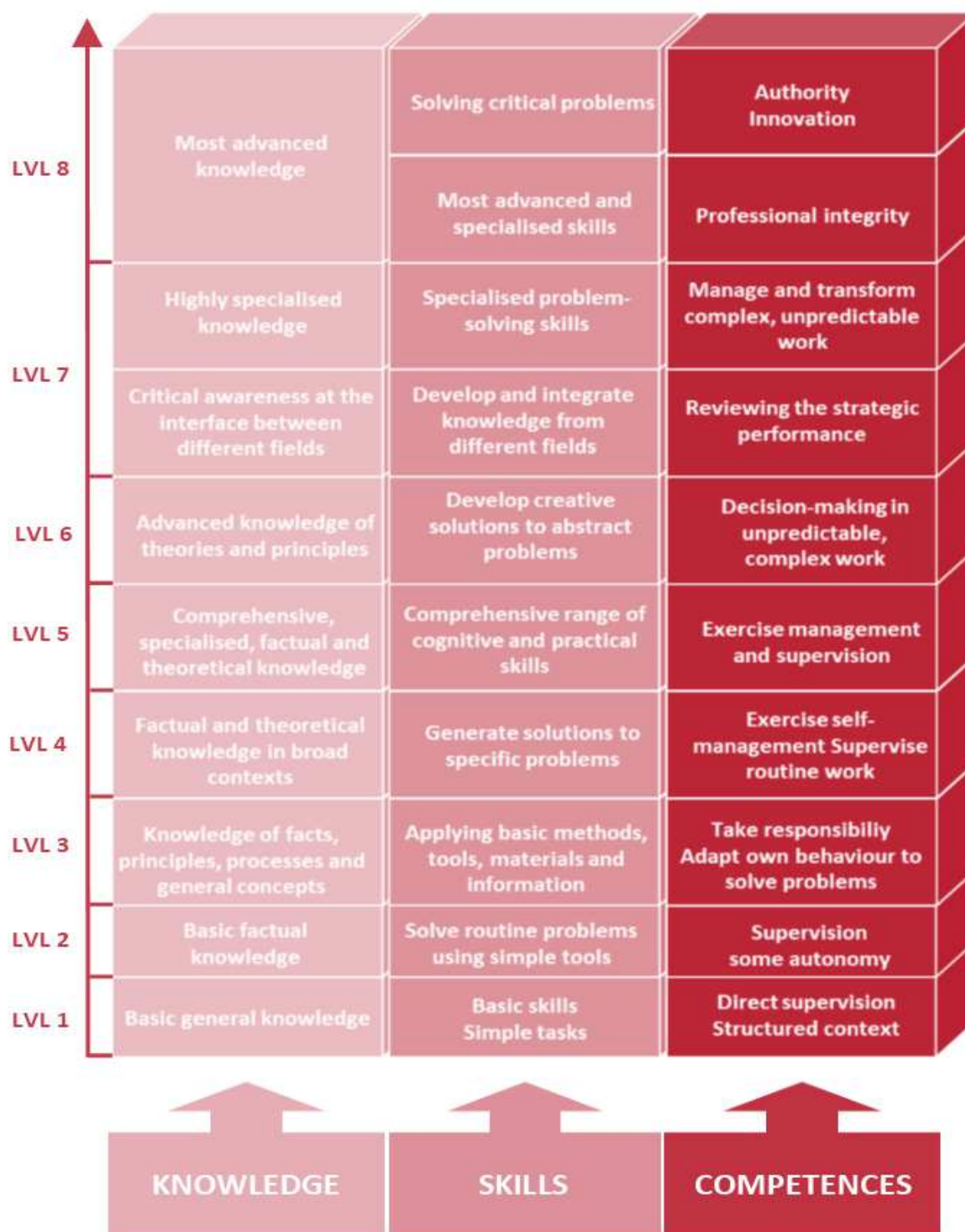
Za vseh šest gradnikov, ki po našem mnenju zelo dobro odražajo številne različne usmeritve in ukrepanja v procesu zagotavljanja in izboljševanja kakovosti, EQAVET ponuja podrobne opise, ključna vprašanja za ocenjevanje, pridobljene izkušnje in poziv uporabniku k ukrepanju. Podrobnejše informacije o šestih gradnikih in njihovi uporabi za zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju so na voljo na naslednji povezavi: <https://eqavet.eoppep.gr/en/documents?download=1:eqavet-building-blocks>.

5.3.2. EOK – Evropsko ogrodje kvalifikacij

Evropsko ogrodje kvalifikacij je dejansko zelo premišljena referenčna tabela za kvalifikacijske stopnje v vseh evropskih državah. Gre za osemstopenjski referenčni sistem, ki se lahko prenese na kvalifikacijske stopnje v vseh evropskih državah (in širše). Prvotno je bil vzpostavljen leta 2008, nato pa leta 2017 revidiran. Osem ravni kvalifikacij je opredeljenih z opisom ustreznega znanja,

spretnosti in odgovornosti/samostojnosti. Vsi opisi ustrezajo samostojnemu delu in aktivnostim, ki jih je imetnik kvalifikacije (certifikata) na določeni ravni sposoben opravljati (glejte sliko).

EQF LEVELS & INDICATORS

Slika 8: Ravni in kazalniki EOK iz revije WBL Accelerator

Tako se za lastnika kvalifikacije na ravni 1 opis odgovornosti/avtonomije glasi kot sledi:

“Delo ali študij pod neposrednim nadzorom v strukturiranem kontekstu”, enako merilo za kvalifikacijo na ravni 4 pa se glasi: “Izvajati samoupravljanje v okviru smernic delovnega ali študijskega konteksta, ki so običajno predvidljive, vendar se lahko spremenijo; nadzorovati rutinsko delo drugih in prevzeti del odgovornosti za vrednotenje in izboljšanje delovnih ali študijskih aktivnosti.”

Za kvalifikacijo na ravni 8, ki dejansko ustreza zaključenemu doktorskemu študiju, se glasi:

“Izkazati izrazito avtoriteto, inovativnost, samostojnost, znanstveno in poklicno integriteto ter trajno zavezanost razvoju novih zamisli ali postopkov v vodilnih delovnih ali študijskih kontekstih, vključno z raziskavami.”

Na podlagi teh kazalnikov se lahko vse evropske države (in še 11 držav zunaj Evropske unije) sklicujejo na svoja nacionalna ogrodja kvalifikacij in dosežejo prenos ravni med npr. 5-stopenjskim nacionalnim ogrodjem kvalifikacij v eni evropski državi in 8-stopenjskim nacionalnim ogrodjem kvalifikacij v drugi. Za vas kot izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja je najpomembnejša značilnost celotnega evropskega ogrodja kvalifikacij na področju kakovosti, čim boljša uskladitev opisov vaših kvalifikacij s kazalniki evropskega ogrodja kvalifikacij, da bi omogočili enostavno in pregledno primerjavo ter udeležencu izobraževanja omogočili polno uporabo kvalifikacij, pridobljenih v drugih evropskih državah. To se zdi še posebej pomembno pri ponudbi mikrodokazil, ki so po definiciji kratkotrajnejša od celotnega študijskega programa in se zato v evropskem ogrodju kvalifikacij pojavljajo med 4. in 5. (ali celo 6.) stopnjo. Jasnejši kot je vaš opis znanja, spretnosti in odgovornosti/avtonomije, ki jih udeleženec lahko pričakuje od določenega mikrodokazila, večjo "vrednost" bo imela vaša storitev, večja pa bosta tudi njena kakovost in zaupanje vanjo. Več informacij o kazalnikih za osem ravni EOK v vseh evropskih jezikih je na voljo na naslovu: <https://europa.eu/europass/en/description-eight-efl-levels>.

5.3.3. ECTS – Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk

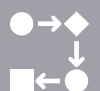
Z uvedbo sistemov prenosa kreditnih točk tudi v sektor poklicnega izobraževanja in usposabljanja je Evropska komisija želela uspešen pristop prenosa kreditnih točk z visokošolske ravni (ECTS – Evropski sistem prenosa kreditnih točk v visokem šolstvu) razširiti tudi na raven poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Pristop ECVET je v osnovi podoben ECTS v smislu, da so posamezne kvalifikacije, ponujene v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, podrobno opisane na ravni znanja, spretnosti in kompetenc (opisniki so delno predlagani v dokumentih ECVET, za podroben opis kvalifikacij se uporablja tudi Bloomova taksonomija opisnikov, glej:

<https://bloomstaxonomy.net/>). Skupaj z upoštevanjem celotnega učnega napora (delovne obremenitve) za pridobitev posamezne kvalifikacije v urah (vključno z neposrednim usposabljanjem, samostojnim učenjem, pripravami in domačimi nalogami itd.), se nato posamezni kvalifikaciji dodeli določeno število točk. Osnovno pravilo za določitev števila kreditnih točk je, da lahko celotno študijsko leto v poklicnem izobraževanju in usposabljanju prinese največ 60 kreditnih točk ECVET (podobno kot ECTS). Iz tega izhaja, da en teden študija na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja pomeni približno 1,5 do 2 kreditni točki na kvalifikacijo. S tem sistemom je Evropska komisija želela povečati preglednost kvalifikacij v državah članicah in tudi povečati mobilnost ljudi s kvalifikacijami iz ene evropske države v drugo. Z uvedbo sistema ECVET v sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi naj bi bilo celo mogoče zbiranje kreditnih točk v programih različnih ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, celo iz različnih evropskih držav. Žal se je po nekaj letih uvajanja, razprav in delnega izvajanja ECVET v evropskih državah izkazalo, da popolna uporaba načel visokošolskega izobraževanja (ECTS) na zelo širokem, diferenciranem in dinamičnem področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ni v celoti mogoča, zato na koncu niso več vztrajali na razširjenem uvajanju ECVET. Vendar pa bi vam kot ponudniku storitev na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter organizaciji, ki izkazuje določen interes za izvajanje mikrodokazil, pristopi podrobnega opisa kvalifikacije glede ravni znanja, spretnosti in kompetenc (z namenskimi in dobro izbranimi opisniki) iz sistema ECVET lahko bili v veliko pomoč pri zagotavljanju kakovosti. Podobno kot opisniki EOK za raven kvalifikacije bi bili pristopi in opisniki ECVET za vsebino ponujene kvalifikacije (mikrodokazila) pomemben način za povečanje preglednosti in s tem tudi kakovosti vaše ponudbe. Dodatne informacije o opisnikih kvalifikacij (mikrodokazil) in splošne informacije o ECVET so na voljo na spletni strani Evropskega centra za razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja (CEDEFOP) pod: <https://www.cedefop.europa.eu/en/projects/european-credit-system-vocational-education-and-training-ecvet>

5.4. Mednarodni modeli zagotavljanja kakovosti

5.4.1. ISO 9001

ISO 9001 je daleč najpomembnejši in najbolj priljubljen model za zagotavljanje kakovosti v podjetjih in organizacijah po vsem svetu. Gre za mednarodni standard za zagotavljanje kakovosti, ki je bil preveden tudi v evropski standard (EN ISO 9001) ali celo v nacionalne standarde, npr. v Nemčiji (DIN EN ISO 9001) ali Avstriji (ÖNORM EN ISO 9001). Standard ISO 9001 dejansko opredeljuje dejavnike, merila in ravni za vzpostavitev sistema vodenja kakovosti v lastni organizaciji. Pristop k upravljanju kakovosti, ki ga uvaja ISO 9001, temelji na 7 načelih:

	Usmerjenost na uporabnika		Izboljšave
	Vodenje		Na dokazih temelječe sprejemanje odločitev
	Vključevanje ljudi		Upravljanje odnosov
	Postopkovni pristop		

Slika 9: ISO 9001 Načela upravljanja kakovosti.

ISO 9001 vsebuje številne elemente in dejavnike za vseh 7 načel vodenja kakovosti, ki jih je treba upoštevati. Ker je ISO 9001 zelo prilagodljiv pristop, ki tudi manjšim organizacijam omogoča, da upoštevajo le določene elemente, je zelo zanimiv tudi za potrebe manjših organizacij poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Za vas kot organizacijo poklicnega izobraževanja in usposabljanja bi bil to pristop za uvedbo upravljanja kakovosti za celotno organizacijo, ki v drugem koraku vpliva tudi na kakovost vaše ponudbe in storitev, vendar je veliko več kot to. Uvedba in upoštevanje standarda ISO 9001 pomeni, da se vaša organizacija zaveže k upravljanju kakovosti na organizacijski ravni in v ospredje postavi uporabnika. Drugo pomembno dejstvo pri ISO 9001 pa je, da je celoten pristop procesno usmerjen, kar pomeni, da se jasno osredotoča na procese v vaši organizaciji, ki morajo biti deležni upravljanja kakovosti, pri čemer v ospredju nista izdelek in ponudba, temveč procesi, ki vodijo do teh rezultatov in izdelkov. Za mnoge organizacije to pomeni drugačno perspektivo in nov način razmišljanja o zagotavljanju kakovosti. Poleg tega moramo omeniti, da je celoten pristop ISO 9001 širok in splošen model upravljanja kakovosti za celotno organizacijo, ki lahko v nekaterih primerih postane nekoliko prevelik in preobsežen. Zato vam

priporočamo podrobno seznanitev s standardom ISO 9001 (npr. na spletni strani <https://www.iso.org/publication/PUB100373.html>), preden ga začnete uvajati v svojo organizacijo.

5.4.2. TQM (Total Quality Management) – Celovito obvladovanje kakovosti

Pristop celovitega obvladovanja kakovosti (TQM) je razširitev ali nadgradnja (tudi v smislu alternative) smernice iz standarda ISO 9001, pri kateri je uporabnik postavljen v središče pozornosti kot glavni element ter ciljna točka, na podlagi katere se usmerja način upravljanja in zagotavljanja kakovosti. V primerjavi s standardom ISO 9001 pa se model TQM še bolj poglobi v analizo in izboljšavo procesov. Pristop TQM v splošnem tako predlaga 8 ravni kakovosti, ki jih je potrebno obravnavati:

	Usmerjenost na uporabnika		Strateški in sistematični pristop
	Popolna vključenost zaposlenih		Nenehne izboljšave
	Usmerjenost na proces		Odločanje na podlagi dejstev
	Integrirani sistem mikro procesov		Komunikacija

Slika 10: ISO 9001 Stopnje kakovosti.

W. Edwards Deming je v poznih štiridesetih in petdesetih letih prejšnjega stoletja razvil pristop celovitega upravljanja kakovosti, ki vključuje vse zaposlene v podjetju, in celostno osredotočenost na stranke. O prvih pomembnih rezultatih in uspehih so poročala podjetja na Japonskem v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Glavno sporočilo gospoda Demingsa je bilo, da imajo navadni delavci pomembno vlogo pri kakovosti podjetja, njegovih procesov in rezultatov ter da je njihovo sodelovanje ključno za uspeh. Na podlagi ključnih stopenj, potrebnih za celostno obvladovanje kakovosti, je Deming oblikoval 14 načel vodenja, ki pomagajo doseči celostno obvladovanje kakovosti v organizaciji (glej npr. www.asq.org):

1. ustvarite stalnost namena v smeri izboljšanja izdelkov in storitev,
2. sprejmite novo filozofijo,
3. za doseganje kakovosti prenehajte biti odvisni od (inšpekcijskih) pregledovanj,
4. končajte prakso dodeljevanja poslov na podlagi cene; namesto tega zmanjšajte skupne stroške in sodelujte z enim samim dobaviteljem,

5. nenehno in za vedno izboljšujte sistem vseh procesov načrtovanja, proizvodnje in storitev,
6. vzpostavite usposabljanje na delovnem mestu,
7. sprejmite in uvedite voditeljstvo,
8. preženite strah,
9. porušite ovire med oddelki,
10. odstranite slogane, spodbude in cilje za delovno silo,
11. odpravite delovne normative (kvote) v proizvodnji in numerične cilje za upravo,
12. odstranite ovire, ki zaposlenega oropajo njegove pravice do ponosa dela in ukinite sistem letnega ocenjevanja ali zaslug,
13. vzpostavite močan program izobraževanja in samo-izpopolnjevanja za vse,
14. vse v podjetju vključite v delo za doseg preobrazbe.

Pri analizi prednosti in slabosti za celovitega obvladovanje kakovosti za namen zagotavljanja kakovosti v procesu podeljevanja mikrodokazil, moramo dobro razumeti, da je celotno načrtovanje in izvajanje celovitega obvladovanja kakovosti kompleksen, zapleten, dolg in drag proces za organizacijo, in če je glavni namen uvedbe TQM v organizaciji za poklicno izobraževanje in usposabljanje le zagotavljanje kakovosti izdanih mikrodokazil, bi bilo to zagotovo pretiravanje. Če pa se tovrstna organizacija odloči uvesti vsesplošni organizacijski model za upravljanje in zagotavljanje kakovosti, ki daleč presega izdajanje posameznih potrdil, potem bi TQM lahko postal zanimiva in koristna alternativa s svojimi specializiranimi nivoji in jasno usmerjenostjo v mikro procese v podjetjih in organizacijah ter neposredno in široko vključenostjo vseh zaposlenih. Za dodatne informacije o celovitem obvladovanju kakovosti, njegovih konkretnih možnostih uporabe ter dodatnem gradivu in dostopu do certifikacijskih organov se lahko obrnete na EFQM, ki je generalni organ za celovito obvladovanje kakovosti v Evropi pod naslovom www.efqm.org.

5.5. Rešitev za zagotavljanje kakovosti mikrodokazil: ISO 17024

Ocenjevanje skladnosti – Splošne zahteve za organe, ki izvajajo certificiranje oseb

Poleg zgoraj navedenih mednarodnih pristopov k zagotavljanju in vodenju kakovosti, pri katerem imata oba izmed njiju (ISO 9001 in TQM) zelo širok doseg in hkrati vpliv na organizacijo izobraževanja in usposabljanja, obstaja še tretji in zelo primeren pristop k zagotavljanju kakovosti, ki se neposredno osredotoča na proces certificiranja oseb.

Pri standardu ISO 17024 certificiranje oseb pomeni postopek, s katerim oseba na ustrezen način dokaže, da izpolnjuje zahteve določene certifikacijske sheme. Zahteve, posamezni koraki in merila za postopek ocenjevanja, ali oseba izpolnjuje te zahteve, so podrobno obdelani v dokumentu z standardom ISO 17024, ki je mednarodno dogovorjen in je popolna referenca in okvir za kakovost podeljenega mikrodokazil. Z našega vidika in ob upoštevanju visoke prilagodljivosti, ki je potrebna pri podeljevanju mikrodokazil (npr. prilagodljivost napram visokošolskim sistemom, primerljivost in prenosljivost med državami Evropske unije in celo zunaj nje), ta mednarodni standard, ki podrobno določa potrebne zahteve in pogoje za certificiranje posamezne osebe (= podeljevanje mikrodokazil za posamezno osebo), predstavlja idealno rešitev.

V naslednjih odstavkih se izraz certificiranje uporablja podobno kot mikrodokazilo!

Najpomembnejši pogoj za uporabo standarda ISO 17024 za zagotavljanje kakovosti mikrodokazila je, da moramo razlikovati med organizacijo, ki ponuja kvalifikacije in usposabljanje (tudi prek spleta, samoizobraževanja, učenja na daljavo, prakse itd.), in drugo organizacijo, ki ponuja certificiranje. Razmejitev med tema dvema vrstama organizacij je pravzaprav glavno načelo kakovosti, ki je v ozadju standarda ISO17024. In medtem ko se drugi pristopi k vodenju kakovosti osredotočajo predvsem na vodenje kakovosti v organizaciji, ki ponuja kvalifikacije in usposabljanje (npr. ISO 9001), se standard ISO 17024 osredotoča izključno na organizacijo, ki izdaja certifikate. Ta standard podrobno določa vse zahteve, ki jih mora upoštevati organ za podeljevanje certifikatov, in v tem smislu se vodenje kakovosti osredotoča izključno na način, kako se na koncu izda certifikat. Organizacije, ki spoštujejo te standarde in načela kakovosti, se lahko na nacionalni ravni akreditirajo kot certifikacijske organizacije v skladu s standardom ISO17024. To tudi pomeni, da je v vsaki evropski državi (in širše) določeno število certifikacijskih organov, ki delujejo po shemi ISO17024.

Za vas kot ustanovo za poklicno izobraževanje in usposabljanje bi bilo ključnega pomena, da v svoji državi/regiji najdete organizacijo, ki je akreditirana v skladu s standardom ISO17024 in lahko izdaja certifikate na podlagi tega standarda. Če ste tako organizacijo našli, ste lahko sigurni, da upošteva in spoštuje naslednje standarde kakovosti:

1.	Pravne zadeve
	Organizacija je pravna oseba ali vladni organ.
2.	Odgovornost za odločanje o certificiranju
	Zgolj ta organizacija je odgovorna za vse odločitve o certificiranju, vključno z izdajo, ohranjanjem, ponovnim certificiranjem, razširitvijo in zmanjšanjem obsega certificiranja ter začasnim preklicem ali odvzemom certifikata.
3.	Upravljanje nepristranskosti
	Certifikacijski organ mora sprejeti vse potrebne ukrepe in zahteve, da zagotovi popolno nepristranskost svojih certifikacijskih storitev. To se nanaša na nepristransko delovanje do prosilcev, kandidatov in certificiranih oseb. Certificiranje ne sme biti omejeno zaradi neupravičenih finančnih ali drugih omejevalnih pogojev. Certifikacijski organ mora nenehno ugotavljati tveganja za svojo nepristranskost ter analizirati, dokumentirati in odpraviti ali čim bolj zmanjšati morebitna navzkrižja interesov, ki izhajajo iz njegovih dejavnosti certificiranja. Certifikacijski organ mora dokumentirati in biti sposoben dokazati, kako odpravlja, zmanjšuje ali obvladuje tovrstne dejavnike tveganja.
4.	Finance in odgovornost
	Certifikacijski organ ima finančna sredstva, potrebna za izvajanje postopka certificiranja.
5.	Upravljanje in organizacijska struktura
	Certifikacijski organ mora dokumentirati svojo organizacijsko strukturo, opisati dolžnosti in odgovornosti ter pooblastila vodstva, certifikacijskega osebja in vseh odborov.
6.	Struktura certifikacijskega organa v odnosu do usposabljanja
	Zaključek programa usposabljanja se lahko posebej zahteva v okviru certifikacijske sheme, vendar odobritev takega usposabljanja s strani certifikacijskega organa ne pomeni nepristranskosti. Ponujanje usposabljanja in certificiranja za osebe v okviru iste pravne osebe predstavlja tveganje za nepristranskost. Če se to izvaja v okviru istega pravnega subjekta, mora certifikacijski organ:

- Opredeliti in dokumentirati povezane nevarnosti za njegovo nepristranskost ter dokumentirati, kako so tveganja čim bolj zmanjšana ali odpravljena.
- Dokazati, da so vsi postopki, ki jih izvaja certifikacijski organ, neodvisni od usposabljanja, s čimer se zagotovi, da zaupnost, varnost informacij in nepristranskost niso ogroženi.
- Ne sme dajati vtisa, da bi uporaba obeh storitev prosilcu za certificiranje zagotavljala kakršno koli prednost.
- Od kandidatov ne zahtevati, da kot izključni predpogoj opravijo izobraževanje in usposabljanje, ki ga izvaja certifikacijski organ, če obstaja alternativno izobraževanje in usposabljanje z enakovrednim rezultatom.
- Zagotoviti, da osebje v obdobju dveh let od datuma zaključka aktivnosti usposabljanja ne opravlja nalog izpraševalca za določenega kandidata, ki ga je usposabljal.

7. Splošne zahteve glede osebja

Certifikacijski organ mora imeti na voljo zadostno število osebja s potrebnimi kompetencami za izvajanje sistema certificiranja, opredeliti mora zahteve glede kompetenc za vključeno osebje, svojemu osebju pa mora zagotoviti dokumentirana navodila z opisom njihovih dolžnosti in odgovornosti. Certifikacijski organ mora voditi posodobljeno evidenco osebja, osebje samo pa mora varovati zaupnost vseh informacij, pridobljenih ali ustvarjenih med izvajanjem dejavnosti certificiranja. Certifikacijski organ mora od osebja zahtevati, da podpiše dokument, s katerim se zaveže k spoštovanju internih pravil certifikacijskega organa. Če certifikacijski organ certificira svojega zaposlenega, mora ta sprejeti in izvajati postopke za ohranjanje nepristranskosti.

8. Osebje, ki sodeluje pri aktivnostih certificiranja

Vse osebe, vključene v dejavnosti certificiranja, morajo prijaviti morebitno navzkrižje interesov pri katerem koli kandidatu. Izpraševalci morajo: razumeti ustrezno certifikacijsko shemo, biti sposobni uporabljati izpitne postopke in dokumente, biti usposobljeni na področju, ki ga bodo preverjali, tekoče pisno in

ustno govoriti v jeziku izpita ter opredeliti vsa znana navzkrižja interesov. Če obstaja omenjeno navzkrižje interesov, mora certifikacijski organ sprejeti ukrepe, ki zagotavljajo, da zaupnost in nepristranskost preverjanja nista podvrženi tveganju.

9. Zahteve glede evidenc in informacij

Certifikacijski organ mora imeti evidenco o vseh posameznih postopkih certificiranja z zelo podrobnimi informacijami o osebi, certifikacijski shemi, rezultatih preverjanja itd. To je treba ob popolnem upoštevanju zaupnosti tudi zagotovljati.

10. Sheme certificiranja

Vsak ponujeni sistem certificiranja vključuje naslednje elemente:

- področje certificiranja,
- opis dela in nalog,
- zahtevane kompetence,
- sposobnosti (kadar je to potrebno) – lahko vključujejo fizične sposobnosti, kot so vid, sluh in mobilnost,
- predpogoji (kadar je to potrebno),
- pravila vedenja (kadar je to potrebno) – opisujejo etično ali osebno vedenje, ki ga zahteva shema.

Poleg tega certifikacijski sistem vključuje naslednje zahteve za postopek certificiranja:

- merila za začetno in ponovno certificiranje,
- metode ocenjevanja za začetno in ponovno certificiranje,
- metode in merila za nadzor (če je to potrebno),
- merila za začasni ali trajni odvzem certifikata,
- merila za spremembo obsega ali stopnje certificiranja (če je primerno).

Pri razvoju novega sistema certificiranja (= mikrodokazila!) je treba upoštevati naslednje vidike:

- sodelovanje ustreznih strokovnjakov;
- uporabo ustrezne strukture, ki enako pomembno in pošteno zastopa interese vseh udeleženih strank, ne da bi kateri koli interes prevladal;
- opredelitev in uskladitev predpogojev, če je to potrebno, z zahtevami

glede usposobljenosti;

- opredelitev in uskladitev mehanizmov ocenjevanja z zahtevami glede usposobljenosti;
- analizo delovnega mesta ali mesta opravljanja prakse, izvedeno in posodobljeno z namenom opredelitve nalog za uspešno izvajanje, zahtevane usposobljenosti za vsako nalogo, predpogojev (če je to potrebno), potrditev mehanizmov ocenjevanja in vsebine izpita, zahtev za ponovno certificiranje in časovnega intervala.

11. Zahteve za postopek certificiranja

Če želi biti kandidat preverjen in certificiran na podlagi obstoječe certifikacijske sheme (= podelitev mikrodokazila), postopek poteka v štirih korakih:

- a) postopek prijave,
- b) postopek ocenjevanja,
- c) postopek preverjanja,
- d) odločitev o certificiranju.

Poleg tega so na voljo jasna pravila za začasni preklic, umik ali zmanjšanje obsega certifikata ter zahteve za postopek ponovnega certificiranja. Standard ISO 17024 predvideva tudi pozive za pritožbe zoper odločitve o certificiranju in splošno možnost pritožbe certifikacijskemu organu.

12. Zahteve za sistem upravljanja

Certifikacijski organ mora upoštevati številna jasna navodila na ravni celotnega sistema upravljanja, ki vključujejo zahteve glede dokumentacije in zahtevo po stalnih pregledih vodenja v obliki notranjih presoj vsakih 12 mesecev, ki jih je treba v celoti dokumentirati. Te notranje presoje se osredotočajo na naslednje vidike:

- rezultate notranjih in zunanjih revizij,
- povratne informacije prosilcev, kandidatov, certificiranih oseb,
- zagotavljanje nepristranskosti,
- stanje preventivnih in korektivnih ukrepov,
- nadaljnje ukrepe po pregledih predhodnih upravljalcev,
- izpolnjevanje ciljev,
- spremembe, ki bi lahko vplivale na sistem vodenja,
- pritožbe in reklamacije.

Dokumenatcija standarda ISO 17024 za vsako posamezno fazo znotraj certifikacijskega organa ponuja še več podrobnosti, meril in točk za presojo, ki naj bi omogočile izpolnjevanje šestih glavnih načel za certifikacijske organe za osebe in njihove aktivnosti certificiranja:

	Splošne zahteve (prožnost postopka certificiranja, zagotavljanje vrednosti splošnim poznavanjem in zaupanjem)		Zaupnost in odprtost
	Nepriustranskost		Odzivnost na pritožbe in pozive
	Usposobljenost		Odgovornost (organa za certificiranje)

Slika 11: Načela ISO 17024.

5.6. UPORABA STANDARDA ISO 17024 ZA ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI MIKRODOKAZIL

Z našega vidika ima uporaba standarda ISO 17024 za zagotavljanje kakovosti podeljenega mikrodokazila velik potencial in je za organizacije za poklicno izobraževanje in usposabljanje zelo smiselna. Konfiguracija in način vzpostavitve certifikacijske sheme se zelo dobro ujemata z načeli in strukturo mikrodokazila.

Tudi če primerjamo opis potrebne vsebine certifikacijske sheme v skladu z ISO 17024 in mikrodokazila s predlagano vsebino opisa mikrodokazil na evropski ravni, so očitne precejšnje podobnosti:

Mikrodokazilo	Sistem certificiranja
<ul style="list-style-type: none"> ● Identifikacija udeleženca, ● naziv mikrodokazila, ● država/regija izdaje, ● organ za podeljevanje, ● datum izdaje, ● učni rezultati, ● predvidena delovna obremenitev, potrebna za doseganje učnih izidov (v kreditnih točkah ECTS, če je to 	<ul style="list-style-type: none"> ● Področje uporabe certificiranja, ● opis dela in nalog, ● zahtevane kompetence, ● sposobnosti (kadar je to potrebno) - lahko vključujejo fizične sposobnosti, kot so vid, sluh in mobilnost, ● predpogoji (kadar je to potrebno), ● kodeks ravnanja (kadar je to potrebno) - opisuje etično ali osebno vedenje, ki ga

<p>mogoče),</p> <ul style="list-style-type: none"> ● raven (in cikel, če je to potrebno) učne izkušnje, na podlagi katere se pridobi mikrodokazilo (EOK, QF-EHEA), če je to potrebno, ● vrsta ocenjevanja, ● oblika sodelovanja pri učni aktivnosti, ● vrsta zagotavljanja kakovosti, ki se uporablja kot podlaga za mikrodokazila, ● pogoji, potrebni za vpis v učno aktivnost, ● nadzor in preverjanje identitete med ocenjevanjem (brez nadzora brez preverjanja identitete, pod nadzorom brez preverjanja identitete, pod nadzorom prek spleta ali na kraju samem s preverjanjem identitete), ● dosežena ocena, ● možnosti povezovanja/združevanja (samostojno, neodvisno mikrodokazilo/integrirano, združljivo z drugim dokazilom). 	<p>zahteva sistem,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● merila za začetno in ponovno certificiranje, ● metode ocenjevanja za začetno in ponovno certificiranje, ● metode in merila za nadzor (kadar je to potrebno), ● merila za začasni odvzem in preklic certifikata, ● merila za spremembo obsega ali stopnje certificiranja (kadar je to potrebno). <p>(ISO/IEC 17024:2012)</p>
--	--

Tabela 6: Podobnosti med mikrodokazili in certificiranjem po standardu ISO 17024.

Kadar želite uporabiti standard ISO 17024 za zagotavljanje kakovosti izdanih mikrodokazil, je treba upoštevati naslednje korake:

1. Organ za certificiranje

Identifikacija certifikacijskega organa: če je potrebno vaše mikrodokazilo certificirati v skladu z zahtevami in pogoji standarda ISO 17024 kot metodo

zagotavljanja kakovosti, je prvi pogoj, da stopite v stik s certifikacijskim organom za standard ISO 17024. V vsaki evropski državi in tudi zunaj nje je več tovrstnih ponudnikov. Pomembno je, da najdete zanesljivo in zagnano organizacijo (po možnosti v vaši regiji, da bi olajšali komunikacijo in sodelovanje).

2. Sistem certificiranja

Opredelitev sistema certificiranja: predpogoj za certificiranje na podlagi standarda ISO 17024 je opredelitev sistema certificiranja in dogovor o njem. Iz vidika Evropske unije in Evropske komisije je certifikacijska shema iz standarda ISO 17024 praviloma enaka shemi mikrodokazil. Opredelitev certifikacijske sheme zahteva več korakov in upoštevanje različnih virov informacij, zunanjega strokovnega znanja, zahtev trga dela, potreb deležnikov, itd. V celoti je potrebno preučiti potrebna merila za opisovanje mikrodokazila in certificiranje po standardu ISO 17024 (glej zgoraj).

3. Program usposabljanja

Nudi in izvaja program usposabljanja, ki je potreben za pripravo kandidatov na ocenjevanje po določeni certifikacijski shemi, ter nudi podporo udeležencem (kandidatom) v času med njihovim procesom učenja in prijavo na ocenjevanje.

4. Ocenjevanje

Izvajanje postopka ocenjevanja po določenem štiristopenjskem sistemu (prijava, ocenjevanje, pregled, odločitev), vključno z obravnavo ugovorov in splošnih pritožb zoper odločitve.

5. Izdajanje potrdila

Izdajanje certifikatov (mikrodokazil) s strani certifikacijskega organa na podlagi zahtev kakovosti po standardu ISO 17024, vključno z informacijami o trajanju veljavnosti certifikata in potrebnem ponovnem certificiranju.

6. Nprekinjeno ocenjevanje

Nenehno ocenjevanje kakovosti procesa in ugotavljanje možnosti za izboljšanje sistema certificiranja, postopka ocenjevanja in programa usposabljanja, ki je na voljo za mikrodokazila.

6. ZAKLJUČEK IN OBETI ZA PRIHODNOST

Projekt Micro Quest je v tem priročniku predstavil temeljne opredelitve in praktične primere uporabe mikrodokazil in zagotavljanja njihove kakovosti.

Kot je bilo obravnavano v teh smernicah, je ključni element pri podeljevanju in priznavanju mikrodokazil uporabljeni postopek zagotavljanja kakovosti, ki predstavlja trdno podlago za zaupanje vseh vpletenih deležnikov znotraj države in prek meja. Dodana vrednost je zagotovljena le, če se lahko udeleženec izobraževanja, organizacije za podeljevanje in organi za priznavanje zanesejo na vsebino in kakovost usposobljenosti, ki jo potrjuje mikrodokazilo.

Pristop k evropskim mikrodokazilom je trenutno v začetni fazi in še vedno je treba raziskati različne vidike tako na nacionalni kot na transnacionalni ravni. Kljub temu ni dvoma, da se bo povpraševanje po individualiziranih, majhnih in združljivih kvalifikacijah v bližnji prihodnosti le še povečalo. To ne velja le za trend vseživljenjskega učenja posameznikov, temveč zlasti za področje usposabljanja osebja in kadrov na poteh nadaljnega poklicnega izobraževanja.

Tako ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja kot visokošolske ustanove imajo priložnost, da se zavihtijo pred konkurenco in postanejo regionalni, nacionalni in celo mednarodni vzorniki svojim konkurentom. Napočil je čas za čim prejšnji korak proti tej novi obliki kvalifikacij. Tako boste postali zgled in narekovali nadaljnje smernice. To bo proces skupnega učenja, medsebojna izmenjava informacij med prvimi izvajalci pa bo okrepila medsebojno zaupanje in priznavanje ter komunikacijo med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter visokošolskega izobraževanja po vsej Evropi.

SLOVAR

CEDEFOP Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja

CEDEFOP je kratica za "Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja". Je agencija Evropske unije (EU), katere glavna naloga je podpirati razvoj politik in sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v državah članicah EU.

CEDEFOP pripravlja raziskave, analize in nasvete, ki spodbujajo razvoj in izvajanje učinkovitih politik in praks poklicnega izobraževanja in usposabljanja po vsej Evropi. Omogoča tudi izmenjavo informacij in najboljših praks med državami članicami EU ter nudi tehnično pomoč pri izvajanju reform poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

cVET Nadaljevalno poklicno izobraževanje in usposabljanje

Nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje (cVET) je sistem izobraževanja in usposabljanja, ki posameznikom omogoča nenehno učenje za pridobivanje novega znanja, spretnosti in kompetenc v njihovi delovni dobi. Namenjeno je spodbujanju posameznikov pri prilagajanju spreminjajočim se delovnim zahtevam in ohranjanju njihove konkurenčnosti na trgu dela.

cVET lahko poteka v različnih oblikah kot so kratki tečaji, delavnice, usposabljanje na delovnem mestu, spletno učenje in mentorski programi. Izvajajo ga lahko delodajalci, izobraževalne ustanove in drugi ponudniki usposabljanj.

DIN Deutsche Industrie Norm (nemški industrijski standard)

DIN je sklop tehničnih standardov in normativov, ki se uporabljajo v Nemčiji in na mednarodni ravni. Te standarde razvija Nemški inštitut za standardizacijo (Deutsches Institut für Normung) in zajemajo širok spekter tem, vključno s tehniko, proizvodnjo in tehnologijo.

Standardi DIN so splošno priznani zaradi visoke kakovosti in strogosti, podjetja in organizacije po vsem svetu pa jih uporabljajo za zagotavljanje skladnosti in varnosti svojih izdelkov in procesov.

Nekatera ključna področja, ki jih pokrivajo standardi DIN, vključujejo:

<p>ECTS Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk</p>	<p>Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS) je standardiziran točkovni sistem, ki ga uporabljajo številne univerze in visokošolske ustanove po vsej Evropi za lažje priznavanje in prenos kreditnih točk, ki so jih študenti pridobili na različnih ustanovah in v različnih državah. Sistem je zasnovan tako, da študentom olajša prenos kreditnih točk, pridobljenih pri eni instituciji na drugo, ali združevanje kreditnih točk pridobljenih pri študiju v različnih državah.</p> <p>Po sistemu ECTS se vsakemu predmetu ali modulu dodeli določeno število kreditnih točk glede na delovno obremenitev, ki se zahteva pri tem predmetu ter glede na pričakovane učne rezultate in kompetence. V splošnem ena kreditna točka ECTS ustreza 25-30 uram študentskega dela, vključno s predavanji, seminarji, samostojnim študijem in ocenjevanjem.</p>
<p>ECVET Evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju</p>	<p>ECVET je okvir, ki ga je razvila Evropska unija za spodbujanje priznavanja in prenosa učnih rezultatov, doseženih v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, med različnimi državami in sistemi.</p> <p>Okvir ECVET temelji na načelih preglednosti, prenosljivosti in priznavanja učnih rezultatov. Določa skupni jezik in sistem za opisovanje in dokumentiranje spretnosti in znanj, pridobljenih v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ter udeležencem omogoča zbiranje kreditnih točk in kvalifikacij, ki so priznane po vsej Evropi.</p>
<p>EFQM Evropska fundacija za upravljanje kakovosti</p>	<p>Evropska fundacija za upravljanje kakovosti (EFQM) je neprofitna članska organizacija s sedežem v Bruslju v Belgiji. Ustanovljena je bila leta 1988 z namenom spodbujanja in podpiranja praks vodenja kakovosti v evropskih organizacijah. EFQM je razvila model za organizacijsko odličnost, znan kot model odličnosti EFQM, ki ga organizacije uporabljajo za ocenjevanje in izboljševanje svojega delovanja.</p>
<p>EVP Evropski</p>	<p>EVP je kratica za Evropski visokošolski prostor. Gre za mrežo 48 evropskih držav, ki so se dogovorile, da bodo sodelovale pri</p>

visokošolski prostor	oblikovanju skupnega okvira za visoko šolstvo. Cilj EVP je spodbujati mobilnost, kakovost in konkurenčnost visokošolskega izobraževanja po vsej Evropi.
	EVP je bil ustanovljen leta 1999 z Bolonjsko deklaracijo, s katero so se evropske države zavezale, da bodo sodelovale pri oblikovanju evropskega visokošolskega prostora do leta 2010.
EN Evropski standard	EN je niz tehničnih standardov, ki jih je razvil Evropski komite za standardizacijo (CEN). Ti standardi zajemajo številne vsebine, vključno z materiali in izdelki, gradbeništvo, inženirstvom in informacijsko tehnologijo. Njihov namen je spodbujati skladnost in varnost izdelkov ter postopkov v Evropski uniji (EU) in drugih državah, ki jih sprejmejo. Standardi EN imajo pomembno vlogo pri usklajevanju tehničnih standardov v Evropi in zunaj nje.
EQAVET Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja	EQAVET je kratica za evropsko zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Gre za vseevropski okvir, katerega cilj je izboljšati kakovost sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi. EQAVET je leta 2009 ustanovila Evropska unija, temelji pa na načelih nenehnega izboljševanja, vključevanja deležnikov in preglednosti. EQAVET je namenjen podpori državam članicam pri razvoju in izvajanju sistemov zagotavljanja kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter spodbujanju izmenjave najboljših praks po Evropi. Namen okvira je, da ga je mogoče prilagoditi različnim nacionalnim okoliščinam, hkrati pa ohraniti skupen niz meril in kazalnikov kakovosti.
EOK Evropsko ogrodje kvalifikacij	Evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK) je skupni referenčni okvir, ki ga je razvila Evropska komisija, da bi olajšala primerjavo in priznavanje kvalifikacij v različnih državah in izobraževalnih sistemih v Evropi. EOK temelji na učnih izidih, ki so znanje, spretnosti in kompetence, ki jih posamezniki pridobijo na podlagi svojih učnih izkušenj. EOK ima osem ravni, ki opisujejo znanje, spretnosti in kompetence, ki jih mora posameznik imeti, da doseže določeno kvalifikacijo. Ravni temeljijo na kompleksnosti in zahtevnosti učnih izidov ter se

uporabljajo za vse vrste kvalifikacij, vključno s tistimi, ki se podeljujejo v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, visokošolskem izobraževanju in vseživljenjskem učenju.

<p>ESG</p> <p>Environmental, Social and Governance (Okolje, družba in upravljanje)</p>	<p>ESG je kratica za "Environmental, Social and Governance" (okoljski družbeni in upravljalni vidik) in predstavlja sklop meril, ki se uporabljajo za ocenjevanje trajnostnega in etičnega vpliva naložb ali poslovnih praks.</p> <p>Okoljska merila se nanašajo na vpliv podjetja na naravno okolje, vključno z dejavniki, kot so emisije ogljika, poraba vode, ravnanje z odpadki in učinkovitost virov.</p> <p>Družbena merila se nanašajo na vpliv podjetja na zaposlene, stranke in skupnosti, vključno z dejavniki, kot so delovni standardi, človekove pravice, varnost izdelkov in sodelovanje skupnosti.</p> <p>Merila upravljanja se nanašajo na notranje upravljanje in postopke odločanja podjetja, vključno z dejavniki, kot so raznolikost upravnih odborov, prejemki vodilnih delavcev, preglednost in etično ravnanje.</p>
<p>HE</p> <p>Visokošolsko izobraževanje</p>	<p>Visokošolsko izobraževanje se nanaša na terciarno izobraževanje, ki ga običajno izvajajo univerze, kolidži in druge visokošolske ustanove. Visokošolski programi so zasnovani tako, da študentom zagotavljajo napredno znanje in spretnosti na določenem študijskem področju ter jih pripravljajo na poklicno kariero ali nadaljnji akademski študij.</p>
<p>HPI</p> <p>Izboljšanje človekove učinkovitosti</p>	<p>Izboljšanje človekove učinkovitosti (HPI) se nanaša na sistematičen pristop za izboljšanje uspešnosti posameznikov, skupin in organizacij, pri čemer se ugotavljajo vrzeli v uspešnosti, analizirajo temeljni vzroki in razvijajo ciljno usmerjeni ukrepi za njihovo odpravo. HPI se uporablja v različnih okoljih, vključno z usposabljanjem in razvojem na delovnem mestu, izobraževanjem, zdravstvom in vojsko.</p>
<p>IKT</p> <p>Informacijska in komunikacijska</p>	<p>IKT pomeni " informacijsko in komunikacijsko tehnologijo". Gre za uporabo različnih digitalnih tehnologij, vključno z računalniki, programsko opremo, omrežji in telekomunikacijami, za obdelavo,</p>

tehnologija	shranjevanje, prenos in upravljanje informacij.
	IKT zajema široko paleto aplikacij in orodij, vključno s strojnimi napravami, kot so računalniki, prenosni računalniki, pametni telefoni in tablični računalniki, programskimi aplikacijami, kot so urejevalniki besedil, preglednice in zbirke podatkov ter omrežnimi tehnologijami, kot so internet, intranet in ekstranet.
ISO17024 Standard Mednarodne organizacije za standardizacijo ocenjevanja skladnosti - Splošne zahteve za organe, ki izvajajo certificiranje oseb	ISO 17024 je mednarodni standard, ki ga je razvila Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) in določa splošne zahteve za organe, ki izvajajo programe certificiranja posameznikov. Namen standarda je zagotoviti okvir za razvoj in delovanje verodostojnih, zanesljivih in preglednih programov certificiranja, ki izpolnjujejo potrebe deležnikov, vključno z delodajalci, regulatornimi organi in javnostjo.
ISO9001 Standard Mednarodne organizacije za standardizacijo sistemov vodenja kakovosti	ISO 9001 je mednarodni standard, ki ga je razvila Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) in določa zahteve za sistem vodenja kakovosti (SVK). Sistem vodenja kakovosti je sklop politik, procesov in postopkov, ki jih organizacija uporablja za dosledno izpolnjevanje zahtev strank in skladnost svojih izdelkov ali storitev z ustreznimi predpisi.
iVET Začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje	Začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje (iVET) se nanaša na izobraževanje in usposabljanje, ki ga posamezniki prejmejo na začetku svojega poklicnega življenja, običajno po končanem obveznem izobraževanju. Namenjeno je usposabljanju posameznikov z znanjem, spretnostmi in kompetencami, ki jih potrebujejo za vstop na trg delovne sile in začetek poklicne poti. iVET lahko poteka v različnih oblikah, vključno z vajeništvom, poklicnimi tečaji v srednjih šolah, poklicnih šolah in centrih za poklicno usposabljanje. Običajno se osredotoča na določene poklice

ali panoge in je zasnovano tako, da zagotavlja praktično, uporabno usposabljanje, ki ustreza potrebam delodajalcev.

VŽU Vseživljenjsko učenje	VŽU pomeni "vseživljenjsko učenje". Gre za stalen proces učenja in osebnega razvoja, ki poteka skozi celotno življenjsko obdobje posameznika, od otroštva do odraslosti. Vseživljenjsko učenje vključuje tako formalno kot neformalno učenje in lahko poteka v različnih okoljih, vključno s šolami, univerzami, delovnimi mesti in skupnostmi.
LMTC	Tečaji usposabljanja za trg dela
MC	Mikrodokazilo
MOOC Množični odprti spletni tečaj	MOOC je kratica za množični odprti spletni tečaj. Gre za spletni tečaj, namenjen neomejenemu sodelovanju in odprtemu dostopu prek interneta. MOOC so zasnovani tako, da omogočajo interaktivno spletno učenje velikemu številu udeležencev z vsega sveta. Običajno so brezplačni ali poceni, do njih pa lahko dostopa vsakdo, ki ima internetno povezavo. MOOC so strukturirani kot klasični tečaji s predavanji, nalogami in ocenami, vendar se izvajajo prek spletnih platform. Za lažje učenje uporabljajo vrsto multimedijskih virov, kot so videoposnetki, branje, kvizi in forumi.
MVP Minimalno sprejemljiv produkt	MVP je kratica za "minimum viable product" (minimalni izvedljivi proizvod). Gre za izraz, ki se uporablja pri razvoju izdelkov, zlasti v okviru zagonskih podjetij in tveganih podjetniških podvigov. MVP je najosnovnejša različica izdelka ali storitve, ki jo je mogoče dati na trg in vključuje dovolj funkcionalnosti, da zadovolji prve stranke in omogoča zbiranje povratnih informacij za prihodnji razvoj tega izdelka/storitve. Cilj MVP je preizkusiti izvedljivost ideje o izdelku na trgu z minimalnim vložkom v razvojni čas in sredstva.
NOK Nacionalno ogrodje kvalifikacij	Nacionalno ogrodje kvalifikacij (NOK) je okvir za organizacijo vseh kvalifikacij na Irskem, od predšolske vzgoje in varstva do doktorske izobrazbe, v enoten in skladen sistem. NOK omogoča primerjavo in

razumevanje kvalifikacij ne glede na to, kje ali kako so bile pridobljene, ter podpira vseživljenjsko učenje.

Temelji na desetih ravneh, ki ustrezajo različnim ravnam znanja, spretnosti in kompetenc. Vsaka raven opisuje, kaj učenec ve, razume in je sposoben narediti kot rezultat svojega učenja.

<p>ÖNORM Österreichische Norm (avstrijski standard)</p>	<p>ÖNORM je zbirka tehničnih standardov in normativov, ki se uporabljajo v Avstriji. Te standarde razvija Avstrijski inštitut za standardizacijo (Österreichisches Normungsinstitut) in zajemajo širok spekter vsebin, vključno s tehniko, gradbeništvom in tehnologijo. Standardi ÖNORM so splošno priznani zaradi visoke kakovosti in strogosti, podjetja in organizacije po vsej Avstriji pa jih uporabljajo za zagotavljanje skladnosti in varnosti svojih izdelkov in procesov.</p> <p>Standardi ÖNORM so zasnovani kot prostovoljni, vendar jih številna podjetja in organizacije v Avstriji sprejemajo kot sredstvo za zagotavljanje skladnosti s predpisanimi zahtevami ter spodbujanje kakovosti in varnosti.</p>
<p>PDCA Načrtuj, izvedi, preveri in ukrepaj (Plan-Do-Check-Act)</p>	<p>PDCA (Plan-Do-Check-Act) je metodologija upravljanja, ki se v industriji pogosto uporablja za izboljšanje procesov in doseganje stalnih izboljšav. Znana je tudi kot Demingov cikel, poimenovan po ameriškem statistiku in svetovalcu za upravljanje W. Edwardsu Demingu, ki je pristop populariziral.</p>
<p>PES Javni zavodi za zaposlovanje</p>	<p>PES je kratica za javni zavod za zaposlovanje. Gre za vladne organizacije in agencije, ki so odgovorne za zagotavljanje storitev zaposlovanja iskalcem zaposlitve in delodajalcem. Ti zavodi običajno ponujajo vrsto storitev, vključno s posredovanjem zaposlitve, svetovanjem in usmerjanjem pri iskanju zaposlitve, programi usposabljanja in izobraževanja ter nadomestili za brezposelnost.</p>
<p>QF-EHEA Ogrodje kvalifikacij evropskega visokošolskega</p>	<p>QF-EHEA je kratica za "ogrodje kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora". To je okvir, ki omogoča splošno razumevanje kvalifikacij v evropskem visokošolskem prostoru (EHEA).</p>

prostora	<p>QF-EHEA temelji na učnih izidih in ravneh kvalifikacij, njegov namen pa je učencem, delodajalcem in izobraževalnim ustanovam olajšati razumevanje in primerjavo kvalifikacij v različnih državah in izobraževalnih sistemih znotraj EHEA. Daje tudi podlago za priznavanje kvalifikacij v celotnem EHEA.</p> <p>Okvir ima tri sklope: prvi sklop predstavlja dodiplomsko raven, drugi sklop predstavlja podiplomsko raven, tretji sklop pa predstavlja doktorsko raven kvalifikacij. Vsak sklop ima vrsto opisnikov ravni, ki opisujejo znanje, spretnosti in kompetence, ki naj bi jih učenec pridobil ob zaključku kvalifikacije v tem sklopu.</p> <p>QF-EHEA je del bolonjskega sistema, ki je niz sporazumov in reform, katerih cilj je vzpostaviti usklajen sistem visokošolskega izobraževanja po vsej Evropi. QF-EHEA pomaga pri zagotavljanju, da so kvalifikacije, pridobljene v EHEA, primerljive, združljive in priznane v različnih državah in institucijah.</p>
<p>QQI Quality and Qualifications Ireland (Kakovost in kvalifikacije, Irska)</p>	<p>QQI je kratica za Quality and Qualifications Ireland, ki je nacionalni organ, odgovoren za zagotavljanje kakovosti nadaljnega in visokošolskega izobraževanja in usposabljanja na Irskem. QQI je državna agencija, ustanovljena leta 2012, in je odgovorna za upravljanje nacionalnega ogrodja kvalifikacij (NOK).</p> <p>Glavne naloge QQI vključujejo razvoj, pregledovanje in podeljevanje kvalifikacij na Irskem. Odgovorna je tudi za zagotavljanje kakovosti in standardov izobraževalnih programov in izvajalcev s postopkom zunanega pregleda in evalvacije.</p>
<p>MSP Mala in srednje velika podjetja</p>	<p>MSP je kratica za mala in srednje velika podjetja. To je izraz, ki se uporablja za opis podjetij, ki ne dosegajo določenega praga velikosti glede na število zaposlenih in prihodkov. Natančna opredelitev MSP se razlikuje glede na državo, vendar na splošno vključuje podjetja, ki imajo manj kot 250 zaposlenih in letne prihodke, manjše od določenega zneska.</p>
<p>TQM Celovito obvladovanje</p>	<p>Celovito obvladovanje kakovosti (TQM) je pristop k vodenju, ki se ukvarja z izboljševanjem kakovosti izdelkov in storitev s stalnim izboljševanjem procesov in vključevanjem vseh zaposlenih. TQM</p>

kakovosti temelji na prepričanju, da mora biti kakovost v ospredju vseh organizacijskih dejavnosti in da ima vsak zaposleni vlogo pri doseganju tega cilja.

Na splošno je TQM celovit pristop k upravljanju kakovosti, ki poudarja vključenost vseh zaposlenih, nenehno izboljševanje ter osredotočenost na potrebe in pričakovanja odjemalcev. Široko se uporablja v proizvodnih, storitvenih in drugih panogah za izboljšanje kakovosti in uspešnosti.

VET

Poklicno izobraževanje in usposabljanje (Vocational Education and Training)

Poklicno izobraževanje in usposabljanje je vrsta izobraževanja, ki se osredotoča na razvijanje praktičnih spretnosti in znanja za določene poklice ali panoge. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja udeležencem omogočajo pridobivanje znanja, spretnosti in kompetenc, potrebnih za opravljanje določenih nalog ali vlog na delovnem mestu.

Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja so lahko na voljo na različnih ravneh, od začetnih kvalifikacij do visokošolskih diplom, izvajajo pa se lahko po različnih poteh, vključno z vajeništvom, pripravništvom in formalnimi tečaji. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja se pogosto oblikujejo v sodelovanju z gospodarstvom, da se zagotovi izpolnjevanje potreb delodajalcev in trga dela.

REFERENCE

Ates, H., & Alsai, K. (2012). The importance of lifelong learning has been increasing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 4092-4096.

Bideau, Y. M., & Kearns, T. (2022). A European Approach to Micro-credentials for Lifelong Learning and Employability. *Journal of European CME*, 11(1), 2147288.

CARBERY (<https://www.carbery.com/about/company-news/38-carbery-farmers-achieve-environmental-science-diplomas-as-part-of-innovative-programme-with-ucc/>)

CEDEFOP. (2021) Microcredentials for labour market education and training First look at mapping microcredentials in European labour-market-related education, training and learning: take-up, characteristics and functions.

CEDEFOP (2022a). "Microcredentials – a new opportunity for lifelong learning? Interim findings from Cedefop project on micro-credentials for VET and labour market learning".

CEDEFOP images (https://www.cedefop.europa.eu/files/inline-images/microcredentials-ACVT-DGVT_meeting-graphic-2022-01-24.jpg).

CEDEFOP (2022b). ARE MICROCREDENTIALS BECOMING A BIG DEAL? (https://www.cedefop.europa.eu/files/9171_en.pdf)

Corship (2019) Guidebook for independent providers of the Co-Innovation Masterclass (https://www.corship.eu/wp-content/uploads/2021/12/Corship_Guidebook_FINAL.pdf)

EFQM (<https://efqm.org/>)

EQAVET (<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25470&langId=en>)

HEQCO (2021). Making Sense of Microcredentials (<https://heqco.ca/pub/making-sense-of-microcredentials/#:~:text=Making%20Sense%20of%20Microcredentials%2C%20a,postsecondary%20institutions%20and%20potential%20students.>)

ISO (<https://www.iso.org/publication/PUB100373.html>)

McGreal, R., & Olcott Jr, D. (2022). A strategic reset: micro-credentials for higher education leaders. *Smart Learning Environments*, 9(1), 9.

Official Journal of the European Union (2018). COUNCIL RECOMMENDATION on promoting automatic mutual recognition of higher education and upper secondary education and training qualifications and the outcomes of learning periods abroad (2018/C 444/01).

Oliver, B. (2022). Towards a Common Definition of Micro-credentials.

Ontario Tech University (<https://ontariotechu.ca/microcredentials/>)

Pichette, J., Brumwell, S., Rizk, J., Han, S. (2021) Making Sense of Microcredentials. Toronto: Higher Education Quality Council of Ontario

QQI (2021) QQI early exploration into Micro-credentials in Higher Education, 2014–2020, (<https://www.qqi.ie/sites/default/files/2021-10/early-exploration-into-micro-credentials-in-higher-education-2014-20.pdf>)

Stensaker, B., & Maassen, P. (2015). A conceptualisation of available trust-building mechanisms for international quality assurance of higher education. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 37(1), 30-40.

Versnellingsplan: Pilot Project Website Netherlands (<https://www.versnellingsplan.nl/en/Kennisbank/pilot-microcredentials/>)

WBL Accelerator (2019). The Practical Handbook Magazine about Successful Work-Based Learning Strategies in EU Companies. <https://www.wblaccelerator.eu/wbl-accelerator-handbook>

Seznam tabel

Tabela 1: Primeri mikrodokazil v visokem šolstvu.....	31
Tabela 2: Primeri uvajanja MD v poklicno izobraževanje in usposabljanje v nekaterih evropskih državah (CEDEFOP, 2021).....	35
Tabela 3: Prakse ugotavljanja/ocenjevanja iz visokega šolstva in možen prenos v poklicno izobraževanje in usposabljanje	36
Tabela 4: Prakse podeljevanja visokošolskih diplom in možen prenos v poklicno izobraževanje in usposabljanje.....	37
Tabela 5: Prakse priznavanja v visokošolskem izobraževanju in možen prenos v poklicno izobraževanje in usposabljanje	38
Tabela 6: Podobnosti med mikrodokazili in certificiranjem po standardu ISO 17024	57

Seznam slik

Slika 1: Načela mikrodokazila	5
Slika 2: Promocijska grafika Europass	11
Slika 3: Infografika za mikrodokazila (CEDEFOP).....	16
Slika 4: Vodnik v 4 korakih za uvajanje ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v področje mikrodokazil	18
Slika 5: Obvezni sestavni deli mikrodokazil.....	20

Slika 6: Uradni kanali za vključitev mikrodokazil.....	21
Slika 7: T Vrste mikrodokazil. Povzeto po: Structure and forms of micro-credentials offered in Canada (from Pichette, J., Brumwell, S., Rizk, J., Han, S.(2021) Making Sense of Micro-credentials. Toronto: Higher Education Quality Council of Ontario.....	24
Slika 8: Ravni in kazalniki EOK iz revije WBL Accelerator	45
Slika 9: ISO 9001 Načela upravljanja kakovosti.	48
Slika 10: ISO 9001 Stopnje kakovosti	49
Slika 11: Načela ISO 17024	56

The logo for 'M!CRO Q!EST' is displayed in a stylized, bold font. The letters 'M', 'C', 'R', 'O', 'Q', and 'E' are black, while the exclamation points are red. The logo is set against a grey hexagonal background. A red banner is positioned at the top right of the page.

M!CRO Q!EST

Co-funded by
the European Union

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Ne Evropska unija ne EACEA za njih ne odgovarjata. Projekt št. 2021-1-AT01-KA220-VET-000025399

www.micro-quest.eu